

A Digitális Átállás Stratégiája (A)DÁS

*- a konzultációs észrevételek alapján véglegesített cél-,
eszköz és feltételrendszer a 2007-2012-es időszakra -*

2007. Január

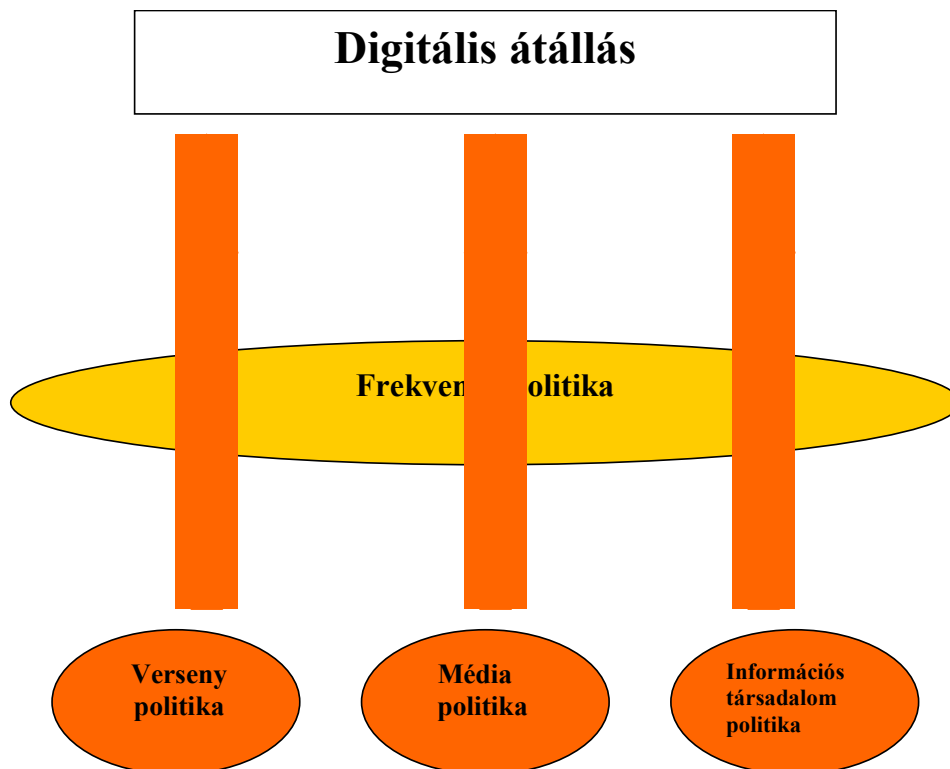
Tartalom

I. Bevezetés.....	3
II. Cél- és indikátorrendszer	8
III. Eszközök.....	11
<i>Stratégiai orientáció.....</i>	<i>12</i>
<i>A földfelszíni digitális multiplexek pályáztatásának feltételrendszere</i>	<i>13</i>
<i>A fogyasztók tájékoztatása.....</i>	<i>20</i>
<i>A közszolgálati műsorszolgáltatók szerepe a digitális átállásban.....</i>	<i>22</i>
<i>A digitális archívumok létrehozásával összefüggő intézkedések.....</i>	<i>23</i>
<i>Frekvenciagazdálkodás</i>	<i>24</i>
<i>Versenyszabályozás</i>	<i>32</i>
<i>Médiaszabályozás.....</i>	<i>34</i>
<i>Szerzői jogi szabályozás</i>	<i>37</i>
<i>Vevőkészülékek forgalmazásának feltételrendszere</i>	<i>38</i>
<i>Szabványosítás.....</i>	<i>38</i>
<i>Törvény a digitális átállásról</i>	<i>39</i>
<i>A Műsorszolgáltatói Alap hálózatfejlesztési támogatásai</i>	<i>39</i>
<i>Digitális set top box támogatás</i>	<i>40</i>
<i>Innovatív alkalmazás- és technológia fejlesztés támogatása</i>	<i>41</i>
IV. A cél- és eszközrendszer összefüggése.....	41
V. Intézményrendszer és monitoring.....	43
<i>A digitális átállás szervezetrendszere.....</i>	<i>43</i>
<i>Monitoring.....</i>	<i>45</i>
VI. Pénzügyi tervezés.....	46
<i>Digitális műsorszórás közvetlen megtakarításai</i>	<i>46</i>
<i>Digitális átállással összefüggő közvetlen kiadások.....</i>	<i>47</i>

I. Bevezetés

1. Jelen dokumentum a műsorterjesztés digitális átállásának kormányzati szintű stratégiai orientációját hivatott megalapozni. Ennek szükségességét elsődlegesen az indokolja, hogy a televíziózás és rádiózás digitalizálása bonyolult gazdasági és társadalmi hatású folyamat, amely a lakossági, szolgáltatói és kormányzati szektort egyaránt érinti, mivel
 - lényegében minden magyar háztartás a célcsoportja,
 - kibővíti az audiovizuális szolgáltatásválasztékot,
 - elősegítheti az információs társadalmi szolgáltatások terjedését,
 - jelentős szolgáltatói (adók, hálózat) és fogyasztói (dekóder, digitális vevőkészülék) beruházásokat tesz szükségessé
 - átrendezheti az analóg piaci erőviszonyokat és jövedelemfolyamatokat a hírközlési és a médiaszektorban,
 - gyorsítja az intézményi és szabályozási konvergencia-folyamatokat.
2. Szintén a stratégiai megalapozás szükségességére utal, hogy a digitális televíziózás bevezetése messze túlmutat a televíziós piac keretein; nem véletlen, hogy a digitális átállás előkészítése minden országban hosszas, politikai és szakmai vitáktól sem mentes folyamat. Ennek oka, hogy a digitális televíziózás - az általa kínált többletszolgáltatások révén és az analóg piaci viszonyokra gyakorolt hatása miatt - nem választható el a tágabb értelemben vett információs társadalom stratégiától, verseny- és a médiapolitikától.

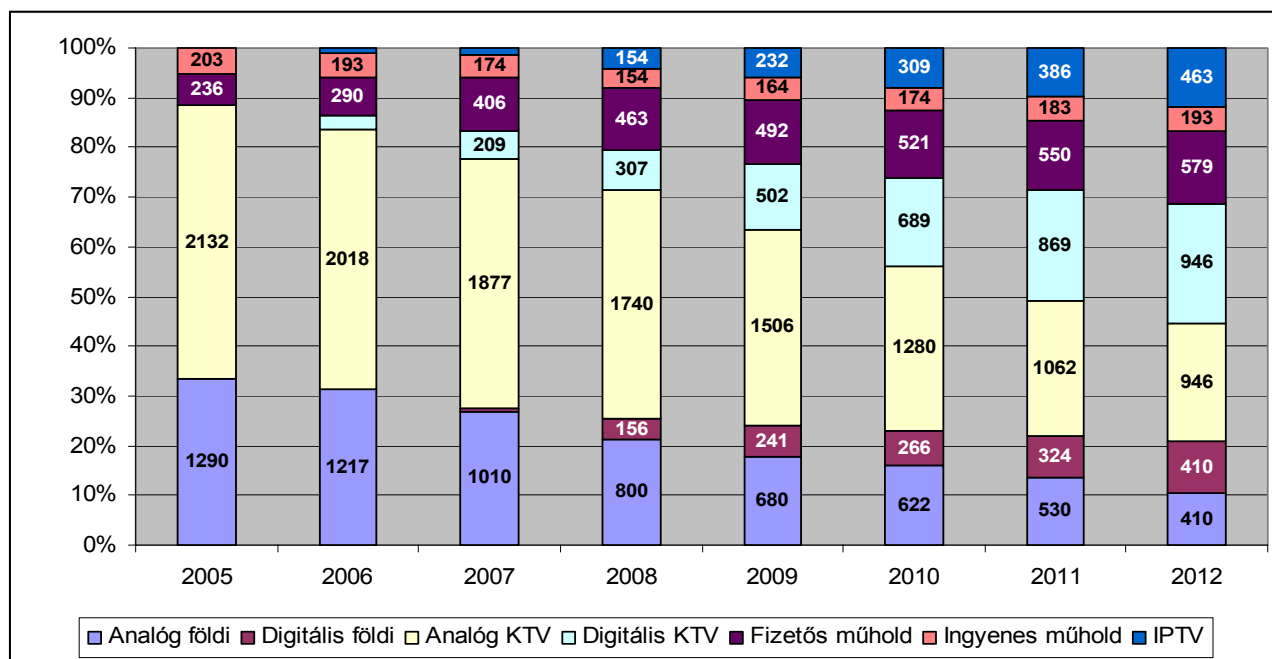
1. ábra A digitális átállás érték alapú közelítésben

Forrás: (A)DÁS konzultációs vitaanyag

3. A fejlett audiovizuális szolgáltatások terjedésének gyorsítása, a hálózati kapacitások jobb kihasználása és a verseny intenzitásának növelése érdekében, a digitális átállás nem csak nemzeti, de olyan európai uniós szintű feladatokat is kijelöl, mint:
- a hatékony és összehangolt tagállami spektrumgazdálkodás,
 - az audiovizuális média és az elektronikus hírközlési szolgáltatások szabályozásának modernizációja,
 - a szerzői jogok a digitális környezetben történő kezelésének hatékony és átfogó rendezése
 - stb.
4. A digitális átállás vonatkozásában a legerőteljesebb uniós kezdeményezés, hogy a közösségi szintű spektrumgazdálkodási szempontok érvényesítése miatt a földfelszíni analóg televíziózás leállítását a Bizottság közösségi szinten koordinálja: az analóg műsorszóró szolgáltatások leállításának valamennyi tagországra érvényes legkésőbbi dátumaként 2012 elejét jelölték meg. A jelenleg valószínűsíthető televíziós piaci forgatókönyvek alapján ennek a követelménynek Magyarország csak hatékony állami fellépés esetén tud megfelelni:
- Figyelembe véve a viszonylag korán (1998, 1999-ben) kereskedelmi szolgáltatást indító országok trendjeit, középtávon (2006-2009) a földfelszíni háztartások 20-25, 2012-ig legfeljebb 50 százaléka állhat át digitális vételre.
 - Ezt a feltételezést erősíti, hogy Magyarország esetében kevesebb csatorna lesz elérhető a DVB-T platformon a simulcast periódusban, mint az átállásban élenjáró országokban. Ez alapvetően csökkenti a digitális földfelszíni kínálat vonzerejét és megkérdőjelezi egy hibrid (FTA és fizetős kínálatot egyaránt tartalmazó) ajánlat életképességét is.
 - Nem tartjuk valószínűnek, hogy határozottabb állami fellépés hiányában a földfelszíni háztartások több mint fele digitális vételre állna át. Így az analóg földfelszíni műsorszórás feltételezett 2012-es lekapcsolásának időpontjában – a kizárólag földi vétellel rendelkező háztartások számának erőteljes csökkenése ellenére – még mindig több százezer háztartás rendelkezne kizárólag analóg vevőkészülékkel.

2. ábra A platformszerkezet és a digitális vétellel rendelkező háztartások számának várható alakulása Magyarországon, 2005-2012 (ezer háztartás)

Forrás: (A)DÁS konzultációs vitaanyag

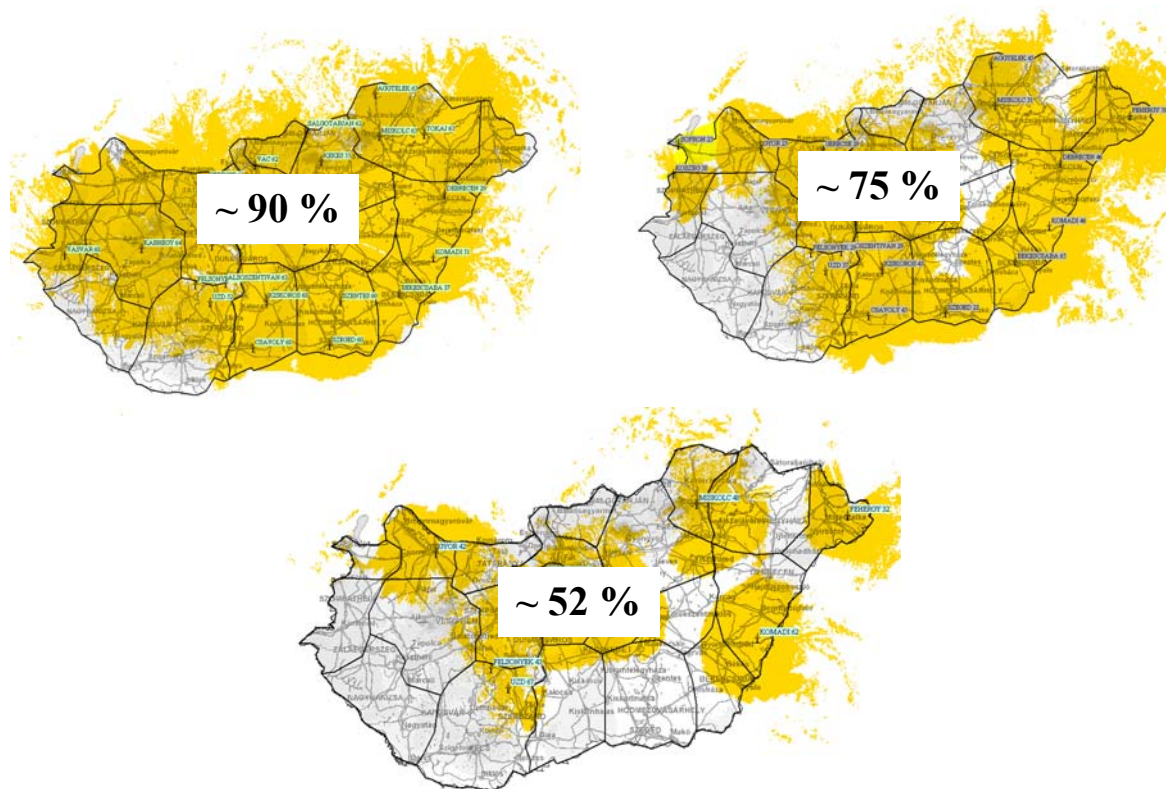
5. A digitális átállással kapcsolatos eddigi hazai kezdeményezések és lépések közül is a digitális földfelszíni sugárzás számára történő frekvenciák biztosítása és tervezése emelhető ki első

helyen. A digitális sugárzás elindításához szükséges frekvenciakészlet az RRC-06 értekezlet eredményeként mára rendelkezésre áll. Ezek a szomszédos országokkal lekoordinált frekvenciák jelenleg az átmeneti időszakban három országos T-DAB lefedést¹ kínálnak a digitális rádiózás számára, valamint három földfelszíni digitális televíziós hálózat elindulását teszik lehetővé²:

- Első hálózat (1. MUX) 90%
- Második hálózat (2. MUX) 75%
- Harmadik hálózat (3. MUX) 52%

6. Mindhárom televíziós hálózat ellátottsága további sikeres nemzetközi egyeztetéssel, a hazai és külföldi katonai felhasználás módosulásával fokozatosan még kisebb-nagyobb mértékben bővíthet, illetve mindhárom hálózat esetén a fenti ellátottságok eléréséhez néhány kisebb teljesítményű átjátszó adó (közszolgálati és kereskedelmi), illetve helyi adó csatorna cseréje szükséges. További televíziós multiplexek indulása azonban csak az m1 (4. MUX), az RTL Klub és a tv2 analóg sugárzásának leállítása után lehetséges (5., 6., 7., 8. MUX).

3. ábra A már jelenleg is rendelkezésre álló digitális hálózatok

Forrás: NHH-FGI konzultációs válasz

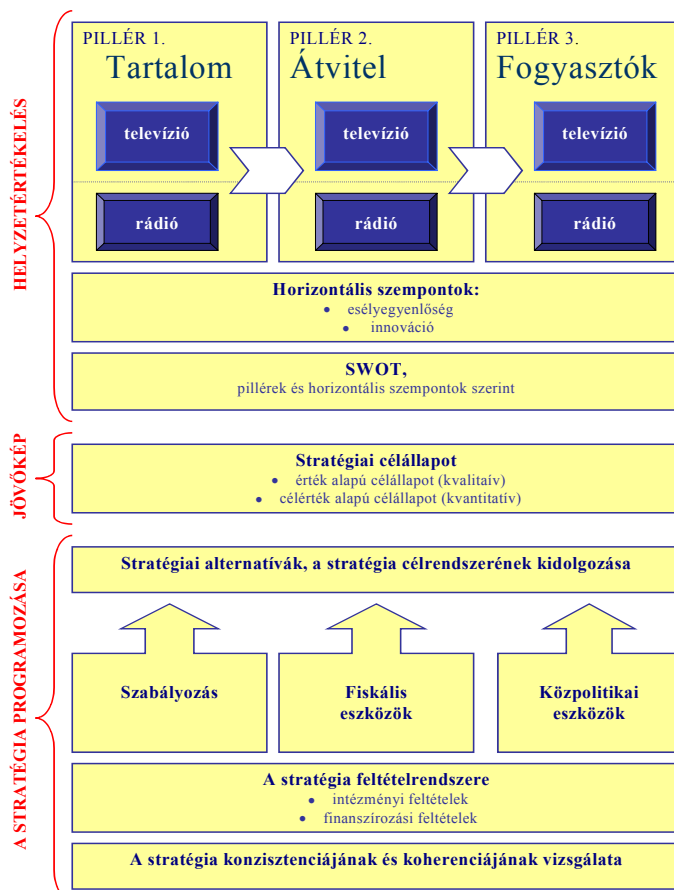
¹ Egy VHF, és kettő L-sávi országos lefedettség. Utóbbiak multimédiás célú alkalmazhatóságát a CEPT jelenleg vizsgálja.

² A fent megadott lakossági ellátottságok a következő digitális rendszerjellemzők feltételezésével érhetők el (megjegyzendő, hogy a korábbi 70, 50 illetve 30%-os értékek ugyanezekkel a paraméterekkel kerültek meghatározásra): Vételi mód: fix, Moduláció: 64 QAM, Hibajavító kódarány: 2/3, Védelmi intervallumarány: GI=1/4, Vivők száma: 8k.

7. A frekvenciakoordinációs feladatok ellátása mellett a digitális átállás előkészítésének területén az alábbi fontos kormányzati kezdeményezéseket fontos kiemelni:

- A földfelszíni digitális televízió-műsorszórásra való átállás elsődleges kormányzati feladatairól szóló 1021/2005. (III. 10.) Kormányhatározat, amely hivatalosan elsőként deklarálta a Magyar Kormány digitális átállással kapcsolatos fő elképzeléseit, valamint elfogadta az EU által javasolt 2012-es analóg földfelszíni sugárzás kikapcsolási céldátumot és kijelölte a rövid távú 2005-2006-os kormányzati feladatokat.
- Az ORTT a digitális televíziózás hazai bevezetésével kapcsolatosan, testületi határozataiban kifejtett álláspontjai a digitális átállás különböző részkerdeisei tekintetében.
- Az 1021/2005 számú Kormányhatározat nyomán, a szabályozási feltételek rendezése érdekében kidolgozásra került „a digitális műsorterjesztésről” (Dtv.) szóló törvényjavaslat, amelynek végszavazására azonban nem került sor, mivel – a részletes vita során benyújtott számos, a törvény céljaival és szellemével ellentétes módosító javaslat miatt – visszavonásra került.

4. ábra A stratégiai javaslatokat megfogalmazó dokumentum struktúrája

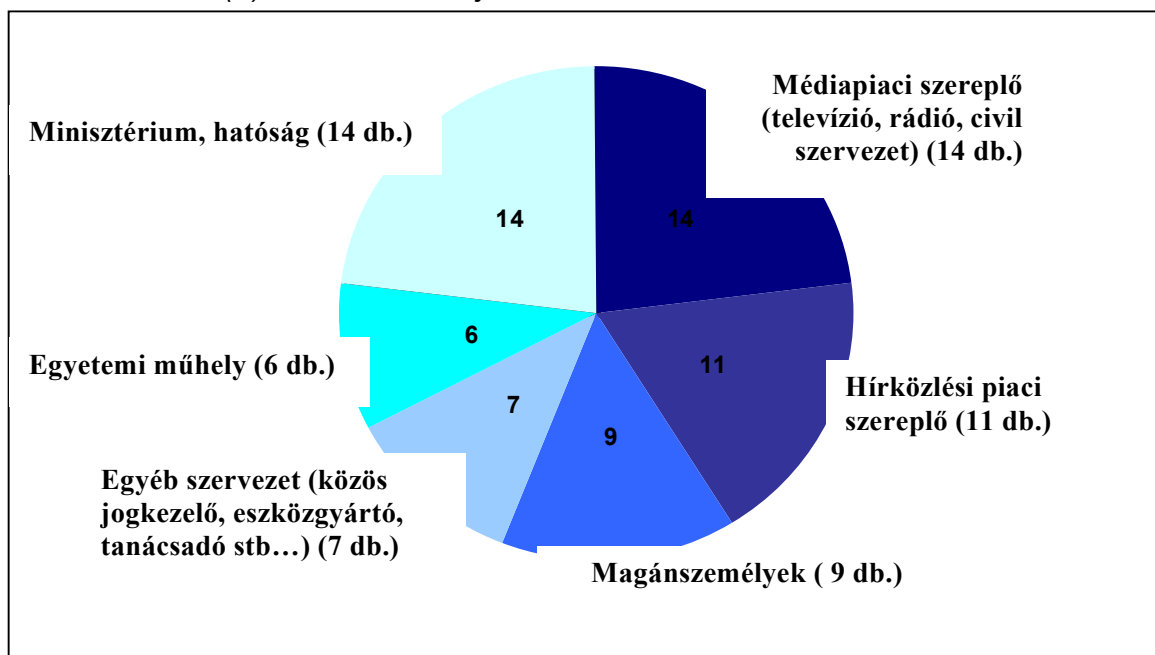
Forrás: (A)DÁS konzultációs vitaanyag

8. A Dtv-törvénytervezet vitája – a törvényjavaslat visszavonása ellenére is – nagymértékben segítette a koncepcionális kérdésekkel kapcsolatos különböző államigazgatási, piaci és társadalmi álláspontok artikulálódását és egyúttal egyértelműen felhívta a figyelmet a digitális átállás érdekében alkalmazott szabályozási, illetve egyéb kormányzati eszközök stratégiai megalapozásának szükségességére. Emiatt az Informatikai és Hírközlési Minisztérium (IHM) – európai uniós közbeszerzési eljárást követően – a Telkes Tanácsadó Zrt. és a Colosseum Budapest Kft. alkotta tanácsadói konzorcium közreműködésével 2006 első félévében, a

műsorterjesztési értéklánc fő pillérei mentén, a Kormányzati Stratégia-alkotási Követelményrendszerével összhangban (KSaK)³ kidolgozta a televíziózás és rádiózás digitális átállására vonatkozó javaslatot.

9. 2006 II. félévében a stratégiai javaslatokat az IHM-jogutód Gazdasági és Közlekedési Minisztérium adta át a 160/2006.(VII. 28.) Kormányrendelet értelmében a médiaszabályozásért felelős Miniszterelnöki Hivatalnak, amely a több mint 300 oldalas dokumentumot a stratégia véglegesítése céljából (www.meh.hu/szolgáltatások/dtv) nyilvános konzultációra bocsátotta. A későbbiekben ezt az anyagot (A)DÁS konzultációs vitaanyag néven hivatkozunk.
10. A konzultációs vitaanyagot széles szakmai és társadalmi érdeklődés kísérte. A konzultáció keretében a digitalis.atallas@meh.hu címre, illetve nyomtatásban a MeH címére 2006. november 29-ig összesen 61 észrevétel érkezett, mintegy 476 oldal terjedelemben. Azon hozzászólások, melyek nyilvánosságához a készítő hozzájárult, teljes terjedelmükben olvashatók a MEH honlapján (<http://www.meh.hu/szolgáltatások/dtv/das20061005.html>).
11. A konzultációs észrevételek összetételével kapcsolatban figyelemreméltó a minisztériumok és más hatóságok részéről beérkezett vélemények magas száma, valamint az, hogy az átállással érintett piacok meghatározó szereplői is szinte kivétel nélkül képviseltették magukat a folyamatban.

5. ábra (A)DÁS konzultációjára beérkezett válaszok összesítése

Forrás: MeH

12. A konzultáció keretében beérkezett vélemények és észrevételek feldolgozása (http://misc.meh.hu/letoltheto/DAS_konzultacio_osszefoglalo.pdf) alapján jelen dokumentumban kerül bemutatásra a digitális átállás stratégiájára vonatkozó javaslat aktualizált és véglegesített cél-, eszköz- és feltételrendszere, amely a szabályozási intézkedések és a vonatkozó Kormányhatározat kidolgozásának alapjául szolgál.

³ A kormányzati stratégia-alkotás, illetve összehangolás egységes követelmény-rendszerének szakmai megalapozása (Miniszterelnöki Hivatal, 2004)

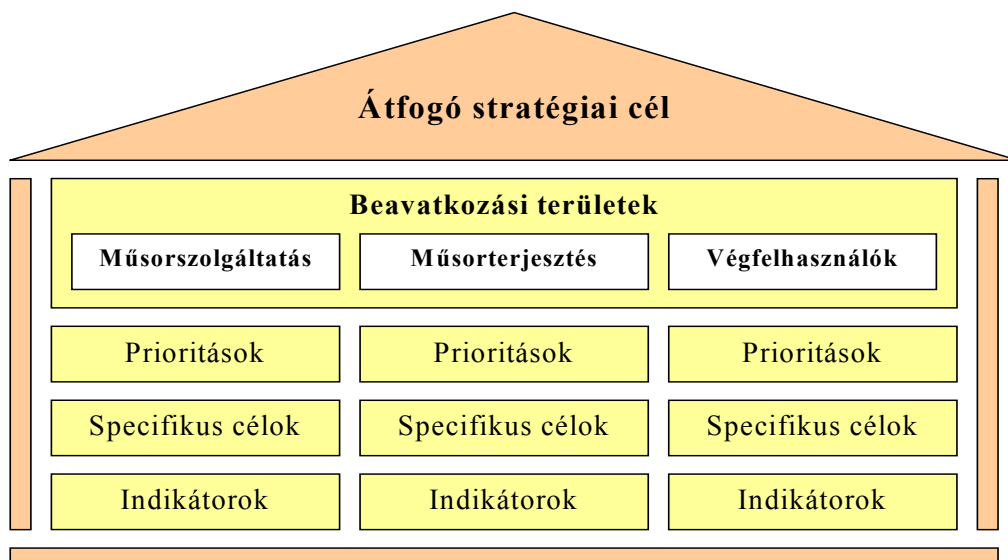
II. Cél- és indikátorrendszer

13. A célrendszer struktúrájával, illetve a megjelölt specifikus célkitűzésekkel a konzultáció résztvevői alapvetően egyetértettek. Vita e körben az egyes célokra fektetett hangsúlyokra nézve volt érzékelhető a véleményekből: a hírközlési hatóság válaszában nagy hangsúlyt helyez a rugalmas frekvenciagazdálkodásra, mint szabályozói célkitűzésre, a médiahatóság és más állami intézmények pedig az alkotmányossági és médiapolitikai szempontok fontosságára hívták fel a figyelmet. Ebben a tekintetben a stratégia nem osztja azt az állítást, amely szerint a médiapolitika és a versenyszabályozás egymással *ab ovo* ellentétes célokat határoznának meg, amely konfliktusban teoretikus szempontok alapján a célok egyik csoportját előre, más csoportját pedig hátra kellene sorolni. A valóságban a médiapolitikai és a versenypolitikai célok sok esetben egymás érvényesülését is támogatják, így például a piaci monopóliumok elleni küzdelem áttételesen a médiapluralizmus szempontrendszerében is kedvező hatásokat eredményezhet. Hasonlóképpen, az is megállapítható, hogy egy egészséges gazdasági alapokon nyugvó médiarendszer sokkal hatékonyabban képes pl. a nemzeti kultúrával vagy gyermekek egészséges fejlődésével összefüggő médiapolitikai elvárásoknak megfelelni, mint egy gazdasági szempontból hátrányos fejlődési pályára kényszerített médiaszektor.
14. A szabályozás fontos feladata tehát, hogy a sokrétű célrendszerben továbbra is az egyes különböző elemek közti szinergiák kiaknázásának lehetőségét keresse. Ez mindenekelőtt gyakorlati megoldásokkal és nem a szabályozói célkitűzések teoretikus - és bizonyos értelemben mesterséges – szembeállításával érhető el. Így konzultációs vitaanyagban kijelölt stratégiai orientáció módosítását sem szerkezetében, sem tartalmában nem ítéljük szükségesnek:

A stratégia „filozófiája” és eszközei	A stratégia általános célkitűzése, hogy világos, az EU irányelvekkel összhangban lévő szabályozási feltételrendszerrel és gyakorlattal , határozott közpolitikai fellépéssel és célirányos, a technológia semlegesség elveivel összhangban álló támogatáspolitikával segítse elő a digitális átállás során
1. prioritás	-A médiapluralizmus erősödését - a televíziós és rádiós archívumok digitalizálását - a magas hozzáadott érték tartalmú, interaktív szolgáltatások terjedését
2. prioritás	- a korlátos erőforrások célszerű felhasználását - a fenntartható és hatékony piaci verseny kibontakozását a digitális műsorterjesztésben
3. prioritás	- a fogyasztói tájékozottság és tudatosság javulását - a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok hozzáférését a digitális televíziós alapszolgáltatáshoz

15. A KSaK elvárásainak megfelelően kiemelt figyelmet kell, hogy kapjon a stratégiai célrendszer átláthatóságára és tagoltságára. Az átfogó stratégiai cél a beavatkozási területek szerint „bomlik” stratégiai prioritásokra, specifikus célokra és a célokhoz rendelt egyértelmű indikátorokra.

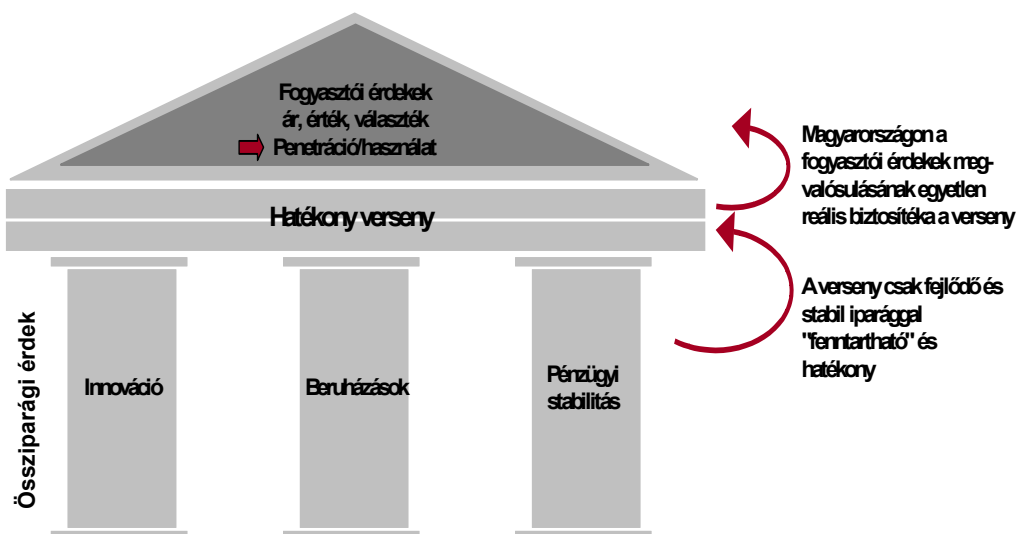
6. ábra A stratégiai célrendszer felépítése

Forrás: (A)DÁS konzultációs vitaanyag

16. A stratégiai irányok, célok tervezésekor szintén követelményként fogalmazódott meg, hogy a kívánt célállapot elérését a lehető legkisebb számú, elengedhetetlenül szükségesnek ítélt stratégiai cél és indikátor mentén lehessen leírni. Ez egyértelműbbé teszi a stratégia sikerességének megítélését, világosan parametrizálja a jövőképben felvázolt állapot eléréséhez szükséges eredményeket és egyszerűsíti a monitoring rendszer működését is.
17. A műsorszolgáltatás területén a stratégiai prioritás kijelölését elsődlegesen az a tapasztalat orientálja, hogy a digitális tartalom- és szolgáltatáskínálat valamennyi vizsgált ország esetében a digitális televíziózás bevezetésének sikerét meghatározó tényező. Egyértelműen igaz ez az eddig leginkább sikeres műholdas platformra, de a DTT elterjedése is azokban az országokban gyorsul, ahol a platform olyan csatornacsomagot kínál, ami jelentős mértékben növelte az ingyenesen elérhető csatornák számát. Ez volt a helyzet Nagy-Britanniában a Freeview bevezetésével, valamint Svédországban az újra beindított platform esetében. A sokcsatornás rendszer Németországban (Berlinben) is fontos vonzerőt gyakorolt, ahol az eredetileg tervezett 20 csatorna helyett ma már 27 létezik.
18. A vonzó csatornákínálat összeállításában mindenhol kulcsszerepe volt a köztelevízió és a legnézettebb kereskedelmi csatornák szerepvállalásának. A legtöbb vizsgált országban a közszolgálati műsorszolgáltató (PSB) néhány csatornája és a vezető kereskedelmi műsorszolgáltató (CBS) uralja a piacot. Ezért fontos, hogy a DTT-platformon ezen szereplők tartalmai már az induláskor is megjelenjenek.
19. Az audiovizuális archívum minden ország tekintetében a kulturális közjavak körébe tartozik. Emiatt a digitális átállás feladatainak átgondolása során fontosnak tartjuk megjeleníteni azt a szempontot, amely az állam felelősségét jelzi az analóg módon rögzített tartalmak digitalizálásában. Ez az érintett tartalmak állagmegóvásának és potenciális felhasználásának is alapfeltétele.
20. Az interaktivitás lehetősége és megvalósítására irányuló törekvések eddig nem igazán emelték jelentősebben a DTV penetrációját. Távlatosan azonban az információs társadalmi szolgáltatások terjedése szempontjából növekszik a jelentőségük.

7. ábra Az NHH szabályozási stratégiájának célrendszere

Forrás: (A)DÁS konzultációs vitaanyag

21. A műsorterjesztés tekintetében a hangsúly egyértelműen a hatékony és fenntartható piaci versenyre kerül. Ebben a tekintetben a Digitális Átállás Stratégiája egyértelműen osztja az NHH szabályozási stratégiájának azt a feltevését, hogy a hatékony verseny eredményeként valószínűsíthetően nő a fogyasztói elégedettség (ár, választék, érték), a beruházások és az innováció, továbbá e folyamatok végső fokmérője, a „penetráció és használat”.
22. A hatékony és fenntartható piaci verseny mellett a másik prioritás a műsorterjesztés területén a hatékony korlátos erőforrásgazdálkodás, amely különösen fontos az analóg földfelszíni műsorszórás digitális átállítása tekintetében.
23. A konzultáció során felmerült az analóg rádióadások beszüntetésére vonatkozó céldátum, úgynevezett „FM switch off” meghatározásának lehetősége is. Ennek későbbi megvalósíthatósági elemzését a stratégiai részcélok között megjelenítettük.
24. Tekintettel arra, hogy a Digitális Átállás Stratégiája a fogyasztói elégedettség tartós és hosszú távú növekedését elsődlegesen a hatékony és fenntartható piaci versenytől várja, a fogyasztói pillér esetében „csak” a fogyasztók tájékozottsága és a hátrányos helyzetű csoportok hozzáférési esélyeinek javítása jelenik meg.

1. A Digitális Átállás Stratégiájának cél- és indikátorrendszere

Beavatkozási területek	Prioritások	Specifikus célok	Indikátorok
Műsorszolgáltatás	<i>Médiapluralizmus erősödése</i>	A földfelszíni analóg műsorszórás lekapcsolása senki számára ne jelentse a jelenleg ingyenesen nézhető népszerű csatornák (m1, RTL Klub, tv2) elvesztését	A jelenlegi analóg kínálatához hozzáférő háztartások részaránya.
		A sokcsatornás (10+) televíziós szolgáltatás elérhetősége és igénybevétele dinamikusan növekedjen a digitalizáció hatására	DTV lefedettség és penetráció
	<i>Digitális tartalom- és szolgáltatás-fejlesztés</i>	A közszolgálati rádió kapjon sugárzási lehetőséget a DVB-T multiplexen és önálló DAB multiplex lehetőséget	A közszolgálati rádióadók digitális lefedettsége
		Meglévő televíziós és rádiós tartalmak digitalizálásának elősegítése	Digitalizált tartalom/összes digitalizálendő tartalom
		Magas hozzáadott érték tartalmú interaktív DTV szolgáltatások fejlesztése	Interaktív szolgáltatások száma, interaktív set-top boxok száma
Műsorterjesztés	<i>Fenntartható és hatékony verseny a műsorterjesztési hálózatok között</i>	A digitális műsorterjesztési szolgáltatást igénybe vevő háztartások részaránya érje el az EU15-be tartozó benchmark országok szintjét: Portugália, Írország, Norvégia, Finnország, Németország, Dánia, Svédország	DTV lefedettség és penetráció
		Kiegészítő üzleti lehetőségeket biztosító frekvenciák és pályázattal rendszer a digitális televíziós és rádiós műsorszórás számára	digitális televíziózásra (fix, helyfüggetlen, mobil) és rádiózásra elérhető frekvenciák száma és lefedettsége
	<i>Hatékony korlátos erőforrás gazdálkodás</i>	Hatékony tömörítési eljárások elterjedésének elősegítése	MPEG4-képes végfelhasználói eszközök száma
		Az analóg földfelszíni televíziós szolgáltatás fokozatos (szigetszerű lekapcsolása) legkésőbb 2012-ig a jelenleg analóg műsorszórásra használt frekvenciák felszabadítása céljából.	
		Az FM switch off lehetőségének mérlegelése a kereskedelmi T-DAB szolgáltatás tapasztalatai alapján	A kizárólag analóg földfelszíni vétellel rendelkező háztartások száma és aránya
Végfelhasználók	<i>Fogyasztói tudatosság növelése, tájékoztatás a digitális televíziós lehetőségekről</i>	A digitális televíziós és rádiós szolgáltatások előnyeinek bemutatása	
		A háztartások felkészítése az analóg földfelszíni szolgáltatás lekapcsolására és a vételi mód váltás lehetőségeinek, előnyeinek és költségeinek hatékony kommunikációja	
	<i>Hátrányos helyzetű csoportok hozzáférési esélyeinek elősegítése</i>	A digitális alapsomaghoz való hozzáférést biztosító végfelhasználói eszköz mindazoknak, akik ezt nem tudják megvásárolni.	Azon háztartások száma és aránya, amelyek támogatott digitális hozzáférési eszközzel rendelkeznek.

III. Eszközök

25. A digitális átállást gyorsító, orientáló eszközök bemutatása a stratégia központi fejezete. Ennek megfelelően ez a terület a konzultációs észrevételekben is kiemelt figyelmet kapott.
26. A stratégiai célok megvalósítását szolgáló eszközöket az alábbi csoportosításban és sorrendben tekintjük át:
- közpolitikai eszközök
 - szabályozási eszközök
 - támogatási eszközök

**Közpolitikai
eszközök**

Stratégiai orientáció

A földfelszíni digitális multiplexek pályáztatásának rendszere

A fogyasztók tájékoztatása

A közszolgálati csatornák szerepe a digitális átállásban

A digitális archívumok létrehozatalával összefüggő intézkedések

Stratégiai orientáció

27. A Digitális Átállás Stratégiájának véglegesítése, kormányzati szintű elfogadása önmagában is fontos közpolitikai eszköz. Ez egyaránt igaz a kormányzati intézmények, a piaci szereplők és a lakosság relációjában. Az állam a digitális átállással kapcsolatos célok, alapelvek, határidők kijelölésével, az eszközrendszer kibontásával meghatározza azt a mozgásteret és feltételrendszert, amely az egyes szereplők digitális átállással kapcsolatos várakozásait és feladatait orientálja. Ez különösen érvényes
- az állami beavatkozás indokoltságával, lehetőségeivel és korlátaival kapcsolatosan
 - az analóg földfelszíni műsorszórás kikapcsolási ütemtervének vonatkozásában
 - a digitális földfelszíni platform szolgáltatói jogosultságainak pályáztatásakor
 - a platform- és technológiai semlegesség tekintetében
 - az államigazgatási és piaci koordinációs tevékenység orientációjára nézve.
28. Ezen a ponton érdemes megjegyezni, hogy a stratégia formális orientáló erejét jelentősen növelné, ha az abban foglalt célokat és feladatokat – a nyilvános szakmai konzultációt és államigazgatási egyeztetést követően – a Digitális Átállás Stratégiájának kormányhatározattal történő elfogadása erősítené meg.
29. A Digitális Átállás Stratégiájával kapcsolatos elvárások tekintetében fontos továbbá hangsúlyozni, hogy ennek elkészülte nem pótolja, csak kiegészíti a MEH gondozásában készülő Nemzeti Audiovizuális Média Stratégiát (NAMS)⁴. A két stratégia természetes módon egymásra épül, egymást egészíti. Mindezek miatt a kormány minden szükséges lépést megtesz annak érdekében, hogy a NAMS alaptézisei a jelen stratégiához hasonlóan széles körben megismerhetővé váljanak és 2007 folyamán a NAMS is véglegesítésre, és elfogadásra kerülhessen.

⁴ A NAMS kidolgozása – európai uniós közbeszerzési eljárás keretében – várhatóan 2007 márciusában kezdődik és 2007 júniusában zárul. Ezt követi a stratégia nyilvános konzultációja.

30. A Digitális Átállás Stratégiája és a NAMS közötti konkrét különbségeket jól mutatják azok az audiovizuális szektort érintő fő kérdések, amelyek a digitális átállástól függetlenül is stratégiai figyelmet kívánnak. Ilyenek például

- A televíziózás és az audiovizuális média társadalmi hatása.
- Az audiovizuális média szerepe a nemzeti kultúra fenntartásában, továbbfejlesztésében
- Az audiovizuális média gazdasági szerepe
- A közszolgálati műsorszolgáltatás finanszírozási és értékviselésének megoldása
- A hazai reklámpiac torzulásainak felszámolása
- A szerzői jogok szerepe⁵
- A műsorszórás díjrendszere
- stb.

A földfelszíni digitális multiplexek pályáztatásának feltételrendszere

31. A multiplex pályáztatás feltételrendszere az alábbi stratégiai döntési pontok mentén fejthető ki⁶:

- Döntés az „erős, illetve a gyenge multiplex szolgáltatói modell” között
- A DVB-T és DAB platformon kialakuló kínálatot befolyásoló pályázati feltételek
- Az üzleti modell hozzájárulása a földfelszíni televíziós analóg műsorszórás ütemterv szerinti lekapcsolásához
- A platformüzemeltető piaci háttérének kérdése
- A frekvenciahasználat és műsorszolgáltatási jogosultság elválasztása a pályáztatás során
- A pályázat alapján elnyerhető frekvenciák és a platformon belüli verseny kérdése
- A platformüzemeltetés és a műsorszórás, valamint műsorszolgáltatás szétválasztása
- A pályáztatás során meghatározandó jogok és kötelezettségek összessége
- A rádiós multiplexek pályáztatása

Döntés az „erős, illetve a gyenge multiplex szolgáltatói modell” között

32. Az erős és gyenge multiplex modell között az alapvető különbséget az adja, hogy

- az „erős” multiplex esetében a szabályozói beavatkozás súlypontja a multiplex szolgáltató kiválasztásán és e tevékenységre történő feljogosításán van, a multiplexben helyet kapó egyes műsorok, illetve szolgáltatások esetében már a piaci döntéseknek nyílik tere;
- a „gyenge multiplex” modelljében ezzel szemben a szabályozói beavatkozás közvetlenül az egyes továbbított műsorok kiválasztásánál jelenik meg, minek következtében a multiplex szolgáltatójának személye és tevékenysége már nem hangsúlyos szabályozási kérdés.

33. A konzultáció alapján elmondható, hogy a piaci és államigazgatási szereplők egyaránt megosztottak a „multiplex modell” kérdésében.

34. A piaci szereplők álláspontjai alapvetően a szerint oszlanak meg, hogy a digitális földfelszíni platform elindulását

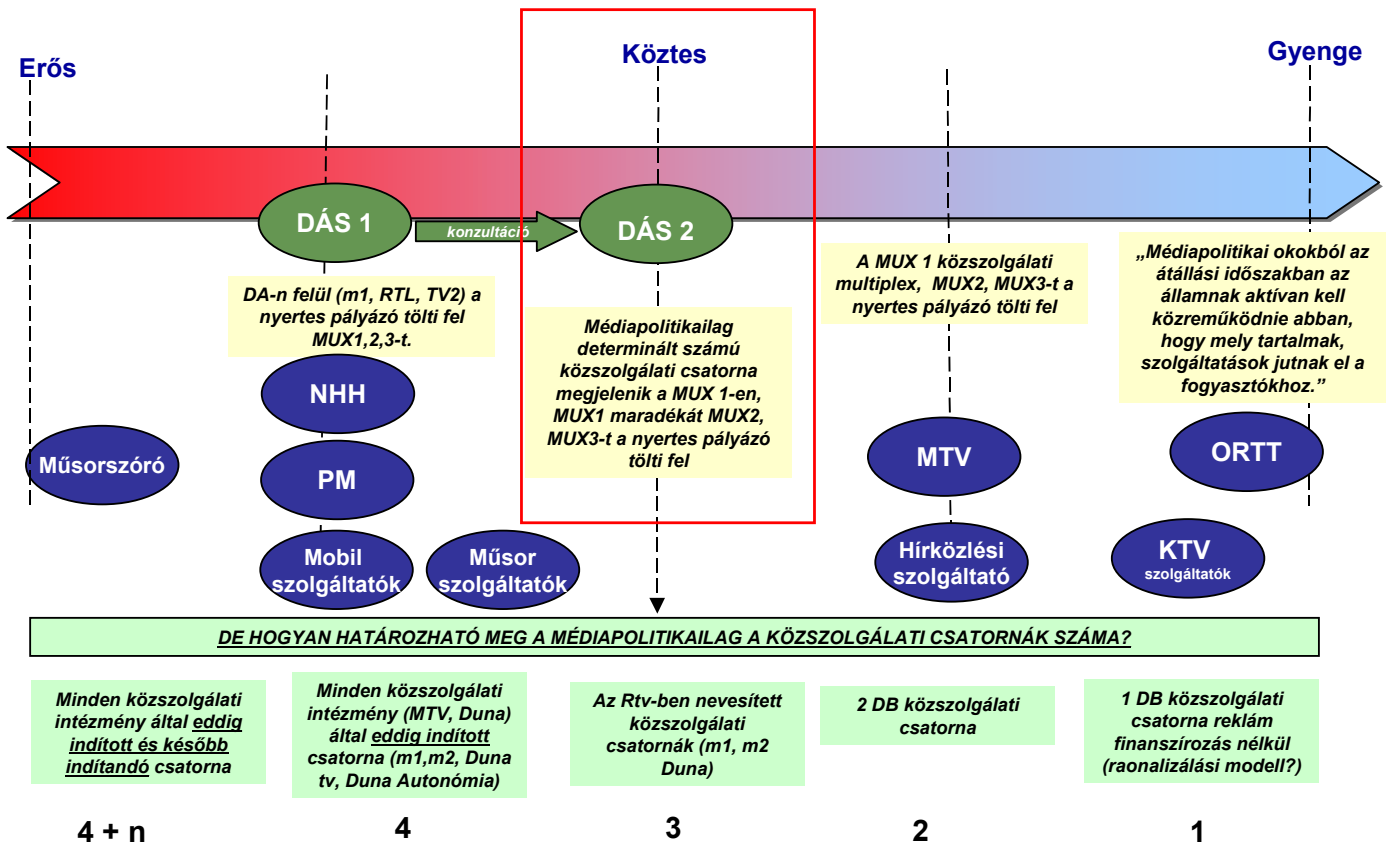
- vonzó üzleti lehetőségnek (erős modell),
- üzleti fenyegetésnek (gyenge modell),

⁵ A szerzői jogi szabályozással kapcsolatban a Digitális Átállás Stratégiája csak a digitalizációval kapcsolatos aspektusokra fókuszál, de a terület jelentősége ezen a közelítésen túlmutat.

⁶ A konzultáció folyamán nem merült fel új elméleti szempont a pályázati feltételrendszer véglegesítéséhez.

- egyelőre nehezen valószínűsíthető üzleti hatásúnak (nem formáltak határozott véleményt) ítélik.
35. Az államigazgatási szereplők esetében leginkább annak a kérdésnek a megválaszolása jelenti a filozófiai különbséget, hogy a digitális technológiai feltételek mellett a frekvenciagazdálkodás elsődlegesen médiapolitikai vagy versenypolitikai eszköz. Más megfogalmazásban a kérdés az, hogy az analóg földfelszíni platform sajátos médiapolitikai státusza és ezzel együtt korlátozott versenyképessége – legalább a simulcast periódus tekintetében - átörökíthető, átörökítendő-e a digitális korba (gyenge modell), vagy nem (erős modell)?
36. A fentiek értelmében, a konzultációt követően még inkább nyilvánvalóvá vált, hogy az „erős” és a „gyenge” multiplex kérdésében a szabályozónak egy kényes egyensúlyi helyzetet kell megteremtene:
- meg kell határozni az állami beavatkozásnak azt a mértékét, amely elengedhetetlenül szükséges a véleményszabadság és a média sokszínűségének fenntartásához, ugyanakkor
 - biztosítania kell, hogy a platformüzemeltető olyan üzleti szabadsággal rendelkezzen, amely befektetői szempontból is vonzóvá teszi a multiplex üzemeltetői szerepkört.
37. Ha az állam a szükségesnél kevesebb szabályozói eszközzel él (szélsőséges „erős” modell), az a közszolgáltatóság visszaszorulásához és az erőfölényes helyzetekből származó problémák gyakorivá válásához, ezen keresztül pedig a médiapiac sokszínűségének csökkenéséhez vezethet.
38. Ha viszont az állam a szükségesnél nagyobb adminisztratív és szabályozói terheket telepít a platformüzemeltetőre (klasszikus „gyenge” modell) akkor ezzel a szolgáltatás életképességét, minőségét veszélyezteti, illetve a szükséges magánberuházások elmaradását kockáztatja.
39. E csapdahelyzetek elkerülése érdekében a szabályozó számára az elfogadható megoldást egy olyan „köztes” DVB-T multiplex-üzemeltetői jogállás kialakítása jelenti, amely – a különböző szabályozási eszközök megfelelő készletének alkalmazásával – megfelelően szolgálja a fentebb vázolt egyensúlyi helyzet kialakítását. Így az „erős” illetve „gyenge” multiplex kérdésében a stratégiai javaslat a következő: az első multiplexen helyet kap médiapolitikailag determinált számú összes közszolgáltatási csatorna (gyenge modell), a MUX1-en maradó csatornahelyeket, a MUX2-t és a MUX3-t viszont a nyertes pályázó – az egyéb pályázati feltételek figyelembevételével szabadon töltheti fel (erős modell).

8. ábra Konzultációs álláspontok és stratégiai javaslat az „erős, illetve gyenge DVB-T multiplex” tárgyában⁷

Forrás: MeH

40. A kötelezően továbbítandó közszolgálati csatornák számát a Nemzeti Audiovizuális Médiastratégia alapján legkésőbb a multiplex pályázat kiírásáig kell meghatározni.

A DVB-T platformon kialakuló kínálatot befolyásoló pályázati feltételek

41. Mint a fentiekből is látható volt, az induló DVB-T kínálatot befolyásoló pályázati feltételek esetében a konzultációs eredmények alapján a leglényegesebb változás, hogy az ún. „digitális alapsomag” (a jelenleg földfelszíni platformon elérhető csatornák köre: m1, RTL klub, tv2), mint az átállás javasolt szabályozástechnikai segédkategóriája lekerült a napirendről. Ennek indokaként az alábbi konzultációs vélemények merültek fel:

- Egyes érintettek a „digitális alapsomag” ilyen módon történő meghatározásában a közszolgálati műsorszolgáltatás marginalizálódásának veszélyét látták.
- A közszolgálati műsorszolgáltatók szintén kifogásolták, hogy a „digitális alapsomag” kategóriája nem a közszolgálati sávon, mint kizárólagos tényezőkön alapul.
- Kiseb piaci részesedéssel rendelkező kereskedelmi műsorszolgáltatók annak a véleményüknek adtak hangot, hogy a már jelenleg is hangsúlyos piaci jelenléttel rendelkező, domináns földfelszíni televíziós műsorszolgáltatókat nem indokolt további szabályozási eszközökkel „helyzetbe hozni”.

⁷ Az ábrán a DÁS 1 megjelölés a konzultációra bocsátott, a DÁS 2 a jelenlegi stratégiai javaslatot jelöli.

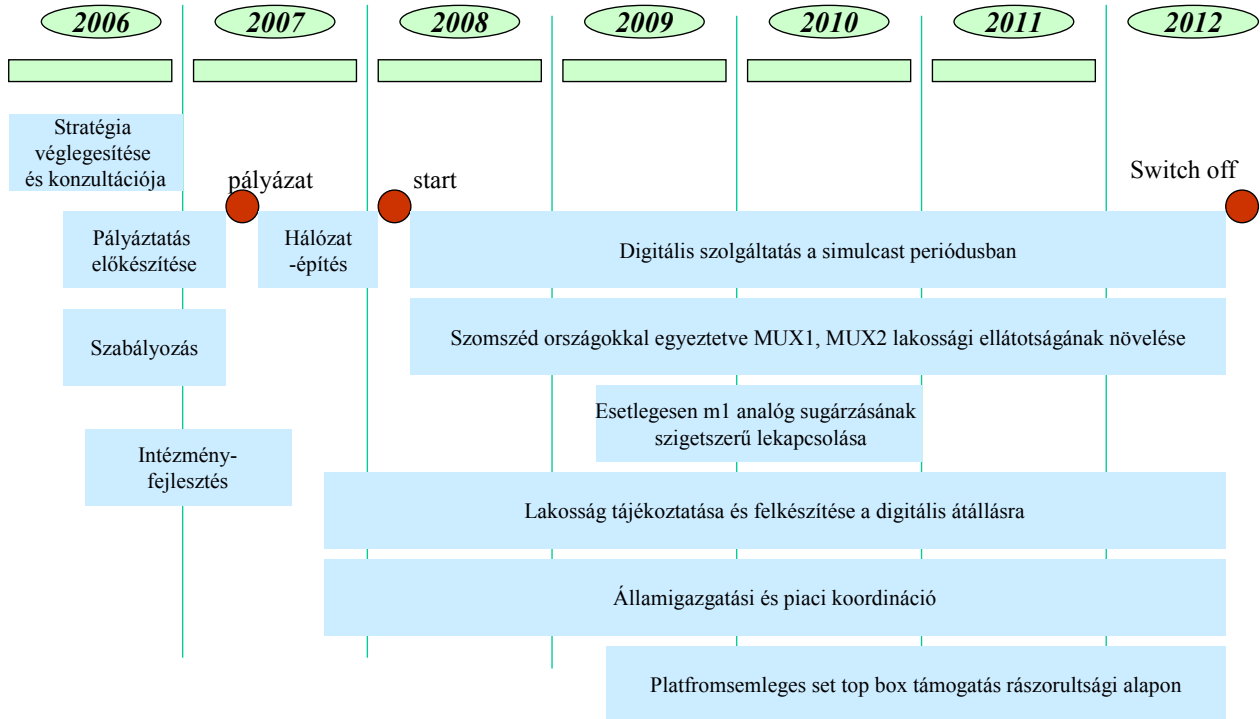
- A „digitális alapsomag” koncepcióját maguk az érintett országos műsorszolgáltatók is kifogásolták, az alapsomag ideájának gyakorlati megvalósítását célzó jogintézményeket („must offer”, „must carry” kötelezettségek) tartva nem megfelelőnek.
42. Mint azt az erős és gyenge multiplex modell közötti választásnál láttuk a stratégiai javaslat értelmében a „digitális alapsomag” a közszolgáltatóság kategóriájából kiinduló tartalmi determináció lép, melynek pontos tartalma a NAMS véglegesítését követően válik meghatározhatóvá.
43. Mindez azt is jelenti, hogy a „digitális alapsomag” hiányában más módon kell biztosítani, hogy a fogyasztók a digitális átállás időszakában az újonnan kialakuló digitális platformokon is megtalálják a számukra megszokott és korábban ingyenesen elérhető csatornákat.
44. A stratégia a tartalmi determinációk tekintetében továbbra sem tartja kulcskérdésnek a fizetős és ingyenes csatornák arányának meghatározását a multiplex pályáztatás során. Az induláskor rendelkezésre álló frekvenciák relatív szűkössége miatt a leendő platformüzemeltető szabad döntésével kell meghatározni az ingyenes és fizetős tartalmak arányát. Természetesen a közszolgálati csatornák ingyenes elérhetősége továbbra is követelmény.
45. A tömörítési eljárások tekintetében a konzultáció során a piaci szereplők szinte egyöntetűen a korszerűbb és nagyobb választékot jelentő MPEG4 szabvány mellett foglaltak állást. Ezért a stratégia is digitális földfelszíni platform MPEG4-ben történő indítását tartja indokoltnak, ha nem merül fel a pályázat kiírásának időpontjában jelenleg nem látható megalapozott ellenérv.
46. További, az induló DVB-T platform kínálatát befolyásoló tényezőként, illetve a pályázati kiírásban érvényesítendő követelményként jelentkezhet:
- egy harmadik országos, általános tematikájú, free to air modellben sugárzott kereskedelmi csatorna indulásának elősegítése a pályázati feltételek kidolgozásakor
 - a digitális hálózatok töredékfrekvenciáinak felhasználása, hogy a helyi és regionális adások is megjelenhessenek az induló digitális földfelszíni platformon,
 - a digitális közszolgálati rádióadók számára megjelenés biztosítása a legnagyobb lefedettségű digitális hálózaton (MUX1)
 - interaktív kiegészítő szolgáltatások megjelenésének elősegítése a pályázati feltételek kidolgozásakor.

Az üzleti modell hozzájárulása a földfelszíni analóg műsorszórás ütemterv szerinti lekapcsolásához

47. A multiplex pályáztatás során biztosított nagyobb üzleti mozgástér hozzá kell, hogy járuljon a digitális átállás minél gyorsabb lebonyolításához. Emiatt a pályázatok elbírálásánál szempontként jelentkeznek
- a digitális földfelszíni lefedettség alakulására tett vállalás,
 - a tervezett penetrációs szintek,
 - közreműködés az analóg földfelszíni televíziós sugárzás előrehozott (2012-t megelőző) lekapcsolásában,
 - részvétel a fogyasztói kommunikációban, valamint a kedvezményes és támogatott set top box konstrukciók kialakításában és működtetésében,
 - valamint esetlegesen figyelembe vehetők más digitális televíziós platformok fejlesztése tekintetében tett vállalások is.

48. Bár a földfelszíni digitális átállás pontos menetrendje csak a multiplex pályáztatás folyamatában véglegesedhet, nagyjából már jelenleg is kijelölhető az az ütemterv, amely a 2012-es analóg földfelszíni televíziós sugárzás lekapcsolásának megvalósításához szükséges:

9. ábra A földfelszíni digitális átállás lehetséges menetrendje

Forrás: (A)DÁS konzultációs vitaanyag

A platformüzemeltető piaci hátterének kérdése

49. A platformüzemeltető piaci hátterének mérlegelése összetett feladat a pályáztatási folyamatban. Ennek során mindenképp figyelemmel kell lenni a hazai médiarendszer alapvető jellegzetességeire:

- a hazai piac mérete;
- a szolgáltatás gazdaságos üzemmérete,
- a műsorszolgáltatási piac szerkezete;
- a műsorterjesztési piac szerkezete.

50. Komoly megfontolást igényel a multiplex pályáztatási feltételek kidolgozásánál, hogy milyen hatásokkal járhat, ha a nyertes pályázó kiválasztása horizontális, illetve vertikális integrációs folyamatokat erősít.

51. A konzultáció során konszenzus mutatkozott abban a tekintetben, hogy ezek a kockázatok, annál inkább fennállnak, minél inkább „erősek” a megszerezhető multiplex szolgáltatói jogosítványok. Egy ilyen esetben a műsorterjesztési, illetve műsorszolgáltatási piacon erős pozíciókkal rendelkező szereplők korlátozása, kizárása, vagy részvételük feltételekhez kötése, illetve a versenyt élénkítő pályázatok előnyben részesítése komoly megfontolást igényel a pályázati feltételek véglegesítése során, hogy a médiapluralizmus és a verseny korlátozásának kockázatait mérsékelni lehessen.

A frekvenciahasználat és műsorszolgáltatási jogosultság elválasztása a pályázat során

52. Az Európai Unió Új Elektronikus Hírközlési Keretszabályozásának (NRF) értelmében a tartalom és az átvitel szabályozását el kell választani egymástól. Ennek megfelelően el kell választani a műsorszolgáltatási lehetőségek pályázatát és a frekvenciahasználat pályázatát, mivel előbbi a médiajog területére eső szolgáltatás, az utóbbi pedig elektronikus hírközlési szolgáltatás.
53. További fontos szempont, hogy míg egy frekvencia az analóg műsorszórás esetén egyetlen műsorszolgáltatási lehetőséget tett lehetővé, addig digitális műsorszórás esetén a tömörítési technológiától függően 4-8-at – vagy a technológiai fejlődéssel akár ennél többet is. Így egy frekvencia használata még közvetetten sem rendelhető hozzá csupán egy műsorszolgáltatási jogosultsághoz.

Ebből következően a DVB-T platformra vonatkozó pályázat során két különböző funkcióról kell dönteni. Egyrészt a műsorterjesztési frekvenciákat használó platformüzemeltetésről, másrészt pedig a földfelszíni digitális platformon kötelezően helyet kapó műsorszolgáltatásról. Előbbi esetben egy elektronikus hírközlés területére eső jogosultságról, utóbbi esetben a médiapiachoz kapcsolódó jogosultságról beszélhetünk. Az előbbi a frekvenciagazdálkodásért felelős elektronikus hírközlési szabályozó hatóság, az utóbbi a tartalomszabályozó hatóság kompetenciájába tartozhat. Mivel a stratégiában javasolt „köztes” multiplex modellben e funkciók keverednek, célszerű hogy a pályázat is mindkét hatóság bevonásával kerüljön lebonyolításra..

A pályázat alapján elnyerhető frekvenciák és a DVB-T platformon belüli verseny kérdése

54. Az analóg frekvenciák lekapcsolásáig a digitális földfelszíni hálózatok száma korlátozott. Mivel a kereskedelmi televíziók analóg frekvenciái hosszú távon, 2012 júliusáig lefoglalják a rendelkezésre álló frekvenciakészlet nagy részét, még a közszolgálati analóg műsorszórás leállításával is csak 3 országos (1. MUX, 2. MUX, 4. MUX) és egy regionális multiplex (3. MUX) alakítható ki. Az RRC-06 értekezleten kiharcolt 7 UHF és 1 VHF digitális hálózat kialakítására csak akkor nyílik lehetőség, ha a közszolgálati televízió mellett a kereskedelmi televíziók analóg műsorszórása is leáll. Így a pályázat frekvenciagazdálkodási szempontból két időszakra osztható.

- Az analóg sugárzás leállításáig megnyíló lehetséges (három később esetleg négy) multiplex, illetve
- A digitális átállást követően elérhetővé váló további (legfeljebb négy) multiplex.

55. A pályázat alapján elnyerhető hálózatok számának megállapítása és a platformon belüli verseny korlátozása alapvetően a platform vonzerejét hivatott növelni, ugyanakkor az analóg lekapcsolás utáni időszakra vonatkozó állami mozgástér indokolatlan szűkítése (digitális frekvenciák új innovatív alkalmazások számára, bevételi szempontok érvényesítése) is elkerülendő. Ez alapján a stratégia az alábbi frekvenciák együttes és egy nyertes pályázó számára történő odaitélését támogatja:

- három simulcast digitális hálózat (MUX1, MUX2, MUX3)
- az m1 korábbi lekapcsolásával elérhetővé váló digitális hálózat (MUX4)
- még egy digitális hálózat használata az analóg lekapcsolást követő időszakban (MUX 5)

A frekvenciahasználati jogosultság időtartamát, meghosszabbítási lehetőségét a multiplex pályázat feltételeinek kialakításáig meg kell határozni.

56. A fentiekén túl fennmaradó 2012 utáni multiplex szolgáltatási lehetőségek felhasználásáról való döntést a technológiai és piaci fejlemények tükrében indokolt elhalasztani arra az időpontra, amikor a digitális átállás eredményei már felmérhetők, vagyis a platform indulását követő második-harmadik évre.

A platformüzemeltetés és a műsorszórás, valamint műsorszolgáltatás szétválasztása

57. A javasolt multiplex modellben a nyertes szolgáltató a médiahatóság által meghatározott csatornákon kívül - a kábel- és műholdas szolgáltatók mintájára - a maga által választott csatornákkal töltheti fel a rendelkezésre álló átviteli kapacitást. Így elvileg maga szerződik mind a műsorszolgáltatókkal, mind pedig a műsorszóróval.
58. A digitális technológia és az analóg technológia eltérései miatt ebben az esetben a frekvenciahasználati jogosultságot, amely az átviteli kapacitás feletti rendelkezési jogot biztosítja, a multiplex szolgáltatónak kell megkapnia. Ebben az esetben földfelszíni digitális műsorszolgáltatáshoz kapcsolódó többletjogosultságokból, a központi szerepből és az állami kézben lévő korlátos erőforrások hasznosításából adódóan az átláthatóság biztosítása érdekében szükségesnek mutatkozik a multiplex szervezeti elkülönítése a digitális műsorszórótól és a műsorszolgáltatóktól.
59. Ez a szervezeti elkülönítés csak a multiplex szolgáltató gazdálkodásának ellenőrizhetővé tételét szolgálja: nem jelentene tulajdonosi korlátozást, nem zárna ki, hogy a multiplex szolgáltatóban, mint gazdasági társaságban a műsorszóró, a műsorszolgáltatók, más elektronikus hírközlési szolgáltatók vagy éppen ezek konzorciuma tulajdonos legyen.

ADVB-T pályázatás során meghatározandó jogok és kötelezettségek összessége

60. A platformüzemeltetés tartalmát a jogosultságok és kötelezettségek összessége adja. A platformüzemeltető legfontosabb jogosultsága, hogy az adott frekvenciák használathoz kapcsolódó átviteli kapacitás felett rendelkezik, legfontosabb kötelezettsége pedig a kötelezően továbbított tartalmak eljuttatása az előfizetőkhez, amely implikálja a hálózat kiépítését vagy kiépíttetését és üzemeltetését. A jogok és kötelezettségek természetesen csak a pályázati folyamatban véglegesedhetnek, de a fontosabb elemek már stratégiai szinten is áttekinthetők.

61. Jogok:

- A digitális átállásig, vagyis 2012-ig rendelkezésre álló frekvenciák használata (1. MUX, 2. MUX, 3. MUX)
- Az m1 analóg műsorszórásának esetleges korábbi (2012 előtti) leállítása esetén felszabaduló frekvencia használata (4. MUX).
- A kötelezően terjesztett csatornákon túl fennmaradó helyek feltöltése saját döntése szerint
- A kötelezően terjesztett csatornákon túli csatornák esetében a tömörítési technológia (MPEG2 vagy MPEG4), illetve az adott minőségi paraméterek teljesítése mellett a továbbított csatornaszám megválasztása
- A 2012 után felszabaduló frekvenciák felhasználásával még egy országos digitális hálózat használata
- A műsorszórással le nem kötött adatátviteli kapacitások felhasználása

62. Kötelezettségek:

- A kötelező körbe tartozó csatornák ingyenes műsorszórása.
- A közszolgálati rádiók adásának műsorszórása a televízió jelek mellett szabad hozzáféréssel.
- A műsorszóró hálózat kiépítése, vagy kiépíttetés a pályázati folyamatban véglegesített és szerződésben rögzített ütemezéssel és feltételekkel.
- A műsorszóró hálózat által használt frekvenciák cseréje, amennyiben az más szolgáltatások van újabb hálózatok kialakítása érdekében szükséges.
- Részvétel a digitális műsorszórással és a digitális átállással kapcsolatos

marketingben és fogyasztói tájékoztatásban

- A lekapcsolás és a digitális átállás irányításában való részvétel, technikai és kommunikációs lebonyolítás

A rádiós multiplexek pályáztatása

63. Az RRC-06 értekezlet olyan körzeti megállapodást és frekvenciatervet fogadott el a digitális rádiós műsorszolgáltatás tekintetében, amely az eddigi frekvenciákkal együtt összesen 6 országos lefedettségű T-DAB multiplex indulását teszi lehetővé.
64. A jelenlegi DAB frekvenciakészlet alapján elsődlegesen a közszolgálati rádiók indulását tartjuk célszerűnek biztosítani. Erre – a CEPT most zajló felülvizsgálati eljárásban érintett L-sávi – két országos T-DAB szolgáltatási lehetőség odaítélése – a felülvizsgálat függvényében – alkalmas lehet. A fennmaradó frekvenciák országos kereskedelmi, illetve egyéb (non profit, regionális stb.) rádiós szolgáltatások céljára ítélték oda.
65. A T-DAB frekvenciák esetében az egyes kereskedelmi műsorhelyek pályáztatása helyett a teljes multiplexek egyben történő pályáztatását javasoljuk, mivel
- ez lehetővé teszi a gazdaságosabb működtetést,
 - a pályáztatás egyszerűbbé válik,
 - és biztosítja a pályázat nyertesei számára az optimális frekvencia-kihasználást.
66. A fentiek értelmében a kereskedelmi T-DAB multiplexek pályáztatásakor konzorciumi pályázatok kiírását javasolt. Az érdeklődő konzorciumoknak nem az egyes rádiós helyekre, hanem a „multiplex arculatára”, formátum-összetételére, szolgáltatáskínálatára kellene benyújtaniuk ajánlataikat. Az L-sávi T-DAB multiplexek felülvizsgálattól függő multimédiás alkalmazási lehetősége a multiplex arculatát egészítheti ki.
67. Amennyiben a nemzetközi koordináció lehetővé teszi, a T-DAB frekvenciák pályáztatását, illetve a közszolgálati multiplex jogosultságának odaítélését célszerű a digitális földfelszíni televíziós multiplexek pályáztatásával egyidőben lebonyolítani, hogy az esetleges szinergiák a pályázói oldalon kihasználhatóvá váljanak, és hogy a digitális rádiózás iránti piaci érdeklődés egyértelműen kifejeződhessen.
68. A T-DAB frekvenciák pályáztatásának kérdését, mindenképp érdemes a kereskedelmi rádiós műsorszolgáltatási jogosultságok újrapályáztatásával együttesen kezelni, hogy az analóg kereskedelmi televíziós műsorszolgáltatási szerződések meghosszabbításához hasonló konfliktusok a rádiózás esetében ne lépjenek fel.

A fogyasztók tájékoztatása

69. A fogyasztói tájékozottság javítása a technológiaváltás körülményei között olyan feladat, amely aktív állami fellépést tesz szükségessé. Ennek célja elsősorban a hatékony kommunikáció: a digitális átállás akkor történhet meg zökkenőmentesen, ha a televízió nézők és rádióhallgatók pontosan ismerik a digitális átállás előnyeit és a kínálgató lehetőségeket.
70. A nemzetközi (elsősorban a brit) tapasztalatok alapján látható, hogy a digitális átállás ott lehet sikeres, ahol a fogyasztók a megfelelő ismeretek birtokában hozhatják meg döntéseiket.

71. A digitális átállás során történő fogyasztói tájékoztatás elsősorban a következő kérdésekre kell kiterjedjen:

- a különböző platformokon elérhető digitális szolgáltatások jelenléte és tartalma;
- a digitális átállásnak a fogyasztók számára mutatkozó előnyei;
- a vétel technikai és műszaki kérdései;
- a pontos átállási dátumok
- a kommunikációban érintett szereplők együttműködése

72. Az ilyen tárgykörökre kiterjedő kommunikáció során nem lebecsülendő előnyt jelent, hogy maguk a folyamattal közvetlenül érintett szolgáltatók rendelkeznek a legmegfelelőbb eszközökkel az átállással érintett népesség leghatékonyabb és leginkább célzott eléréséhez.

73. Az egyes kérdések tekintetében a következő megjegyzéseket szükséges megtenni:

A digitális szolgáltatások jelenléte és tartalma

74. A fogyasztónak pontos ismeretekkel kell rendelkeznie arról, hogy

- melyek a számára elérhető digitális műsorterjesztő szolgáltatások;
- ezek pontosan milyen műsorokat és más tartalomszolgáltatásokat kínálnak;
- e digitális szolgáltatások vételének milyen műszaki feltétele van, illetve
- milyen ár mellett férhet hozzá e szolgáltatásokhoz.

75. A digitális szolgáltatások ilyen tartalmú promóciója olyan feladat, amelynek leghatékonyabb ellátására maguk a szolgáltatók képesek, az állami intézményrendszernek ezen az oldalon elsősorban kiegészítő, ösztönző, koordinatív, partneri szerepe lehet.

A digitális átállás előnyei a fogyasztók számára

76. A hazai fogyasztók általában ritkán vásárolnak televízió- illetve rádiókészülékeket, a vevőberendezések átlagéletkora ezért magas (a háztartásokban nem ritka a tíz évnél is idősebb televízió). A digitális átállás előnyei ezért a folyamat kezdeti szakaszában a fogyasztói oldalon jelentős részben nem érzékelhetők. A CD-minőségű hang, vagy a különösen tiszta kép élvezete ugyanis olyan magas technológiai színvonalat képviselő vevőkészülékek meglétét feltételezi, amilyenekkel a magyar népességnek csupán egy kis része rendelkezik. A csatornakinálat bővülése azonban már a meglévő hazai készülékállományt figyelembe véve is széles körben előnyként jelentkezik.

77. Az elérhető szolgáltatások minőségét alapvetően meghatározza az is, hogy az országban milyen set-top box-állomány alakul ki. Erre figyelemmel a digitális átállás általános előnyeit bemutató, a digitális átállás irányításáért felelős intézmény által kezdeményezett és koordinált tájékoztatás akkor lehet sikeres, ha a fogyasztók tényleges lehetőségeihez igazodik.

A vétel technikai és műszaki kérdései

78. Mivel az egyes szolgáltatások vételével kapcsolatos kérdések (pl: vételkörzet, külön berendezésigény, stb.) a leghatékonyabban az egyes szolgáltatásokról nyújtott tájékoztatás keretei között kezelhetők, e körben elsősorban a fogyasztóknak felkínált egyes vevőberendezések műszaki jellemzőinek és lehetőségeinek világos ismertetése határozható meg célként.

79. E tekintetben az Európai Bizottság pozitív példaként tartja számon a nagyfelbontású adás vételére alkalmas vagy alkalmassá tehető vevőkészülékek megjelölésére az EICA iparági szövetség által elfogadott és általánosan bevezetett „HD-ready” címkét, mint alkalmassági megjelölést. Az ilyen címkékkal, illetve megkülönböztető jelzésekkel kapcsolatban azonban fontos megjegyezni, hogy ezek használatát kötelező hatósági intézkedéssel csak akkor lehet bevezetni, ha a tagállam erről értesíti az Európai Bizottságot⁸.
80. Erre is figyelemmel a vevőkészülékekkel összefüggő tájékoztatás és ennek során a különböző címkék és megjelölések használata elsősorban a piaci szereplők – a készülékgyártók és -forgalmazók - feladatává tehető.

A pontos átállási dátumok

81. Az analóg szolgáltatások lekapcsolásával a televíziós vétel már csak digitális végberendezések révén lesz lehetséges. Erre figyelemmel különösen fontos, hogy a fogyasztók időben tudomást szerezzenek az analóg leállítás időpontjáról. Ennek határozott kommunikációja egyértelműen állami feladat.

A fogyasztói kommunikációban érintett szereplők együttműködése

82. A fogyasztói tájékoztatásban a következő kitüntetett szereplők azonosíthatók:

- a műsorszolgáltatók;
- a közszolgálati műsorszolgáltatók;
- a platformüzemeltető
- a műsorszóró
- a vevőkészülék-gyártók és -forgalmazók;
- az állam.

83. Az egyes kommunikációs feladatok áttekintéséből látható, hogy e szereplők részvétele a fogyasztói tájékoztatás egyes elemeiben eltérő súllyal szükséges. Az azonban nyilvánvaló, hogy a digitális átállással összefüggő kommunikáció fő letéteményesei a piaci szereplők. A digitális átállást irányító állami intézmény feladata elsősorban a digitális átállással összefüggő szabályozói döntések megfelelő kommunikációjában és az iparági szereplők tájékoztató tevékenységének ösztönzésében, koordinációjában jelölhető meg.

84. A fogyasztói tájékoztatás hatékonyságához összességében jelentősen hozzájárul, ha az érintett szereplők erre közös szervezetet hoznak létre, amely fellépésüket összehangolja.

A közszolgálati műsorszolgáltatók szerepe a digitális átállásban

85. A digitális átállás sikeréhez a közszolgálati műsorszolgáltatók hatékony szerepvállalása is hozzájárulhat.
86. Az európai közösségi jog a közszolgálati műsorszolgáltatás lehetőségeit mindenekelőtt az ilyen műsorszolgáltatók állami finanszírozásának korlátaival határozza meg. A hazai közszolgálati műsorszolgáltatók – az MTV Zrt, a Duna Televízió Zrt. és a Magyar Rádió Zrt. – tevékenységét és finanszírozását az Rttv. szabályozza. Ez a jogszabály lényegesen korábbi, mint a vonatkozó európai közösségi jogforrások, illetve dokumentumok. Jelentős részben ebből következik, hogy a

⁸ 98/34/EK Irányelv

hazai közszolgálati műsorszolgáltatás finanszírozási rendszere jelenleg nagy valószínűséggel nem felel meg az európai versenyjog szabályainak. Minderre tekintettel ahhoz, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók a digitális átállás folyamatában Magyarországon is kezdeményező szerepet legyenek képesek játszani, olyan feltételeket kell teremteni, amelyek részben túlmutatnak a szűk értelemben vett digitalizációs kihívásokon:

- Ki kell dolgozni – legalább a digitális átállás tekintetében – a közszolgálati műsorszolgáltatók feladatainak pontos katalógusát. E feladatokhoz egyértelmű finanszírozást kell rendelni, és azt megfelelő ellenőrzés mellett a közszolgálati műsorszolgáltatók rendelkezésére bocsátani. Ez történhet külön törvényben, vagy az állam és a közszolgálati műsorszolgáltató között létrehozandó szerződésben.
- Biztosítani kell, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók megfogalmazzák saját digitális átállási stratégiájukat.
- Ennek alapján biztosítani kell az állam és a független entitásként működő közszolgálati műsorszolgáltatók viszonyában az állami átállási stratégia és az intézményi átállási stratégiák egymással összhangban történő végrehajtását.
- Meg kell vizsgálni, hogy a digitális átállás a közszolgálati műsorszolgáltatók esetében pontosan mekkora többletforrásokat igényel.
- A közszolgálati televízió esetében a digitális átállással kapcsolatos többletforrások biztosításának fedezetéül a készülék üzemeltetési díj emelése szolgálhatna. Ez egyértelművé tenné a végfelhasználók számára, hogy a magasabb minőségű szolgáltatás többlet ráfordításokat igényel. Tekintettel arra, hogy ezt a fizetési kötelezettséget a költségvetés a lakosságtól jelenleg átvállalja, az ilyen címen folyósított költségvetési források megemelése lehet a megoldás, illetve megfontolandó az üzemeltetési díj visszaállítása is.
- A pénzeszközök felhasználására pályázati úton, a közszolgálati műsorszolgáltatókkal megkötött külön szerződések alapján, egyes digitális projektekhez kötve megfelelő ellenőrzés mellett kerülhetne sor.
- A támogatások folyósítása kapcsán fontos szempont, hogy a televíziós és rádiós közszolgálati műsorszolgáltatók úttörő szerepet töltsenek be a magas hozzáadott érték tartalmú digitális szolgáltatások kifejlesztésében és népszerűsítésében.
- Kívánatosnak tartjuk, hogy a digitális átállást segítő támogatások mértékével megegyezően a köztelevízió és rádió éves költségvetéséből – mintegy saját erőként – járuljon hozzá a digitális fejlesztési projektek finanszírozásához, jelezve, hogy távlatosan a közszolgálati műsorszolgáltatás fő átviteli közegévé a digitális műsorterjesztési platformok válnak.
- Egy ilyen rendszer maradéktalanul kielégítené a közösségi jogban a közszolgálati műsorszolgáltatók állami finanszírozására is vonatkozó versenyszabályokat, ennél fogva a digitális átállást függetlenítené attól a kockázattól, amelyet a közszolgálati műsorszolgáltatók jelenlegi, az európai jognak nem megfelelő finanszírozási rendje okoz.

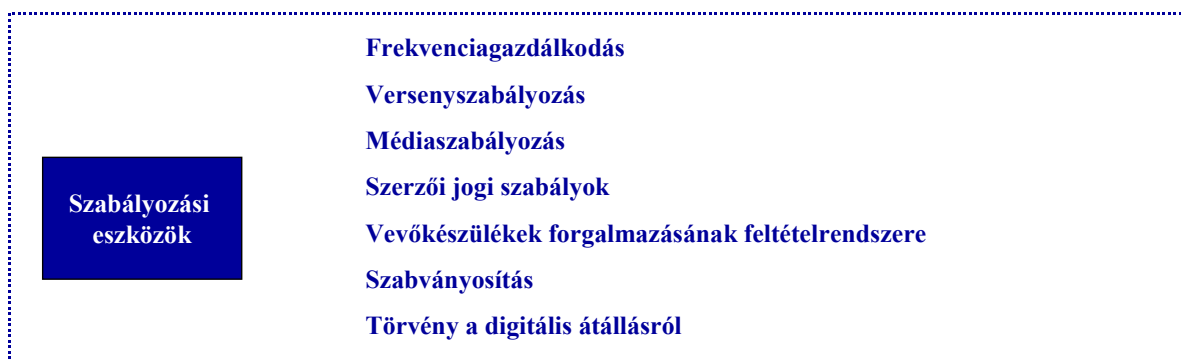
A digitális archívumok létrehozásával összefüggő intézkedések

87. A digitális átállás a fogyasztók számára jelentős részt a megnövekedett csatornakinálatban jelenik meg. Az átviteli kapacitások növekedése szükségszerűen az audiovizuális tartalom iránti igény emelkedéséhez vezet. Az újonnan készülő audiovizuális alkotások jellemzően már digitális formátumban kerülnek előállításra. A digitális technológiaváltás előtti időszakban készült művek azonban sok esetben analóg hordozókon érhetőek csak el, ennek megfelelően hasznosításuk technikai előfeltétele a digitalizálásuk. A stratégiai javaslatok lényege a digitális archiválás tekintetében az alábbi:

- A Nemzeti Filmarchívum tekintetében tisztázni kell a nemzeti filmvagyon körébe tartozó filmalkotások szerzői jogi helyzetét, e körben a filmek megalkotása óta eltelt időszakban

ismertté vált új felhasználási módok esetében meg kell vizsgálni a kiterjesztett közös jogkezelés bevezetésének lehetőségeit;

- A közszolgálati műsorszolgáltatók archívumai esetében megfelelő támogatásokkal lehetővé kell tenni az archívumok digitalizálását (digitális átírást), valamint át kell tekinteni a közös jogkezelők (elsősorban az EJI) jogdíjtáblázatait, és meg kell vizsgálni annak feltételeit, a jogdíjak olyan rendszere alakuljon ki, amely lehetővé teszi a közszolgálati műsorszolgáltatók archívumainak gazdaságos felhasználását.
- A magánarchívumok esetében fel kell mérni az országban a nem állami szereplők birtokában lévő audiovizuális vagyont (mind kulturális, mind pedig gazdasági szempontból) és a megfelelő támogatásokkal kedvező feltételeket kell teremteni ennek digitalizálásához és felhasználásához.

Frekvenciagazdálkodás

88. A frekvenciagazdálkodási feladatokat és kihívásokat először technológiai közelítésben vizsgáljuk: DVB-T, DVB-H, T-DMB, DVB-S. Ezt követően pedig két általános frekvenciagazdálkodási kérdésre térünk ki:

- Frekvenciacserék lehetősége, illetve feltételrendszere
- Rugalmas frekvencia-felhasználási rendszer

DVB-T

89. A DVB-T tekintetében a 2012-ig terjedő időszakban a frekvenciagazdálkodás kulcskérdés, hogy milyen esélyek vannak a simulcast periódus indulásakor rendelkezésre álló három multiplex lakossági ellátottságának bővítésére:

- A frekvenciakoordináció felgyorsulása az RRC-06 lezárása után
- Kisteljesítményű adók alkalmazása és az átjátszó adók frekvenciacseréje
- A műsorszóró sávban üzemelő magyar katonai eszközök kivonása
- A műsorszóró sávban üzemelő szlovák és román katonai eszközök kivonása (a nem NATO-tag ukrán eszközöket 2015-ben vonják ki)
- A szomszédos országok analóg hálózatainak lekapcsolása
- A két országos kereskedelmi adó analóg sugárzásának előrehozott (2012-t megelőző) lekapcsolása, illetve
- az m1 analóg földfelszíni sugárzásának előrehozott lekapcsolása

90. Az RRC06-ot követő időszakban a nyugat-európai országok között olyan együttműködés bontakozik ki, amely alapján kölcsönösen kötelezettséget vállalnak arra, hogy a teljes analóg sugárzás leállításáig kis teljesítményű analóg adók nem akadályozhatják az induló DVB-T

platformot. A megkötött egyezmény alapján az államok kölcsönösen lemondanak az ST61-es megállapodásban részükre az analóg adók védelmére vonatkozó jogokról, és a DVB-T elsődlegessége mellett technikai-műszaki megoldásokkal, frekvenciacerékkal hártják el az interferenciát. Magyarország hasonló megállapodást elsősorban Nyugat-Magyarország tekintetében köthet, oly módon, hogy kötelezettséget vállal érintett szomszédaival egyeztetve a jelenleg működő gerinc, átjátszó vagy helyi adók frekvenciaceréjére. Ennek érdekében szabályozási eszközként javasolt, hogy a frekvenciacerére lehetőség nyíljon a gerinc, átjátszó vagy helyi adók esetében is. Ehhez aktív diplomáciai támogatás megszerzése szükséges, továbbá az NHH kormányzati felhatalmazása arra, hogy az ST61-es megállapodásban a kisteljesítményű analóg adókra vonatkozó jogokról kölcsönös lemondás esetén nemzetközi szerződést készítsen elő a szomszédos államokkal.

91. További elvi lefedettség-bővítési lehetőséget jelent, hogy a műsorszórási frekvenciasávban számos katonai eszköz üzemel, amelyek közül soknak a kivonása a NATO kompatibilitás hiánya miatt, illetve a legújabb fegyverzetfejlesztéseknek megfelelően lehetséges. Az egyébként is szükséges kivonás a katonai költségvetés ütemezése és tervezése függvényében felgyorsítható. A kivonás felgyorsításához és pontos dátumok meghatározásához kormányzati döntés szükséges. Szabályozási eszközként javasoljuk, hogy szülessen kormánydöntés egyes, a műsorszórási sávban üzemelő magyar katonai eszközök kivonásának felgyorsításáról, illetve erre vonatkozóan pontos menetrend meghatározásáról.
92. A szomszédos országok analóg adóhálózatainak kikapcsolása a fentieknél jóval bizonytalanabb lakossági ellátottság-bővítési lehetőség a simulcast periódusban, mivel jelenleg egyedül Ausztria rendelkezik a digitális átállással kapcsolatos kiforrott elképzelésekkel. Emellett a két további európai uniós tagállam, Szlovákia, Szlovénia és Románia valószínűsíthetően szintén erőfeszítéseket tesz az uniós céldátum (2012) betartása érdekében. Ennél sokkal bizonytalanabb a helyzet Horvátország, Szerbia, és Ukrajna esetében, ahol az átállás tekintetében határozott uniós készlet nem áll fenn.
93. Az országos kereskedelmi adók (RTL Klub és tv2) analóg sugárzásának lekapcsolására az ORTT 2005. nyári döntése miatt elvileg csak 2012 júliusában nyílik lehetőség, mivel a terület pályázat és a digitalizációban való részvétel feltételül szabása nélkül meghosszabbította a műsorszolgáltatási jogosultságukat, amely közvetve a vételkörzetet biztosító frekvenciák használatát is lehetővé teszi. Az analóg műsorszolgáltatási jogosultságok digitálisra cserélésére az Rttv. nem ad lehetőséget, erre jelenleg csak a kereskedelmi televíziók önkéntes lemondása esetén nyílna lehetőség.
94. Az analóg műsorszolgáltatási szerződések meghosszabbítása egyrészt az jelenti, hogy az RRC-06 értekezleten kiharcolt frekvencia készlet e két országos hálózat frekvencia-készleteinek felhasználásáig nem tervezhető. Így 2012 júliusáig a maximálisan elérhető országos frekvenciák csak három, a simulcast periódusban is rendelkezésre álló multiplex és az m1 analóg sugárzásának lekapcsolásával elérhetővé váló 4. MUX felhasználását teszik lehetővé. Utóbbi elindításához viszont lényegében a digitális átállást végre kell hajtani.
95. Természetesen az m1 analóg hálózatának lekapcsolása a folytatódó analóg kereskedelmi műsorszolgáltatás mellett is kínál előnyöket:
 - egy újabb, majdnem teljes országos lefedettségű frekvenciakészlet állhat rendelkezésre (4. MUX),
 - a meglévő 1. és 2. multiplex lefedettsége is növelhetővé válik.
96. Az m1 adóhálózatának digitalizálása alapvetően az Országgyűlés, a kormány, illetve a jogalkalmazó döntésétől függ, mivel az m1 közszolgálati funkciói digitális műsorszórással is elláthatók. Ezen stratégiai döntés a legjelentősebb potenciális tényező, amely a meglévő 1. és 2.

multiplexek lefedettségét növeli a simulcast időszakban, továbbá lehetővé teszi egy új országos lefedettségű multiplex (4. MUX) elindítását. Mindezek miatt a közszolgálati adóhálózat digitalizálásának előkészítése és ütemezése a digitális átállás fontos kérdése.

97. A közszolgálati műsorszórás digitalizálása esetében elengedhetetlen, hogy az állampolgároknak megfelelő idő álljon rendelkezésre a digitális vételhez szükséges eszközök beszerzésére, illetve a szociálisan rászoruló állampolgárok eszközzel való ellátására, hiszen a közszolgálati műsor vételére vonatkozó joguk az Alkotmányból levezethető. A digitális földfelszíni műsorterjesztési platform 2008-as indulását feltételezve az m1 analóg adóhálózat lekapcsolása leghamarabb 2009-ben indulhatna.
98. Az m1 lekapcsolás leglényegesebb kérdése a kezdő időponttól a teljes lekapcsolásig tartó folyamat hossza, mivel a digitális műsorszórás kezdetétől a teljes lekapcsolásig tartó időszakban párhuzamos vagy egyidejű analóg/digitális sugárzást szakmai kifejezéssel élve *simulcast* üzemet kell folytatni. Ez a digitális átállás állam számára legköltségesebb része, mivel a két műsorszórási módot a közszolgálati televíziókon keresztül az államnak kell finanszíroznia. Ezért amint azt a konzultációs válaszok is megerősítették a legrövidebb *simulcast* időszakra kell törekedni (6-18 hónap). A *simulcast* időszak hosszát megfelelő idővel előre szükséges meghatározni mind a költségvetési kiadások tervezése, mind a földfelszíni műsorszóró hálózat üzemeltetésére kiírt pályázat üzleti modelljének kialakítása, mind pedig a közszolgálati televíziók felkészülése érdekében. Ezért a *simulcast* időszak hosszát legkésőbb a földfelszíni műsorszóró hálózat használatára és üzemeltetésére szóló pályázat kiírásáig meg kell határozni.
99. A meglévő digitális multiplexek lefedettségének bővítése és az m1 esetleges korábbi lekapcsolásának előkészítése, koordinálása mellett további lényeges a DVB-T platformhoz köthető frekvenciagazdálkodási feladat az analóg lekapcsolási sorrend meghatározása. Az egy időpontban történő országos lekapcsolás helyett jelenleg a fokozatos átállás tűnik célszerűnek, mivel:
- a különböző régiók műsorterjesztési tulajdonságai eltérőek
 - a régiókban élők jövedelme eltérő,
 - a fejlett nyugat-dunántúli régió „tesztrégióként” használható, így a következő régiókban a hibák javíthatók,
 - a digitális készülékek és set-top boxok logisztikája (behozatal, szállítás, ellátás) az éven belül optimalizálható,
 - a digitális műsorszóró platform üzemeltetője olyan szakemberekből álló csapatot állíthat fel, amely fokozatosan hajtja végre az átállást, segíti a vevőkészülékek átállítását,
 - a fejlett régiókban megkezdett kommunikáció a fejletlenebb régiók felé továbbgyűrűzik, így hatékonyabb lesz.
100. A kizárólag földfelszíni vétellel rendelkező háztartások részaránya régióként jelentős eltéréseket mutat. Emiatt a digitális lekapcsolást azokban a régiókban érdemes elkezdni, ahol relatíve legkevesebb háztartást érint, de az erre vonatkozó konkrét javaslatot csak a frekvenciagazdálkodási és médiapolitikai szempontok együttes figyelembevételével, a digitális műsorszórás kezdeti tapasztalatait is figyelembe véve dolgozható ki.

2. Kizárólag földfelszíni vétellel rendelkező háztartások Magyarországon EU-régiók szerint (2005-2007)

Régió	Jelenleg földfelszín aránya a régión belül (2005 I. félév)	2 év múlva földfelszíni vétel a régión belül (2007)	Egy főre jutó GDP	GDP az országos átlag százalékában	Régióban lévő háztartások száma
-------	--	---	-------------------	------------------------------------	---------------------------------

	%	ezer háztartás	%	ezer háztartás	ezer Ft	%	ezer háztartás
Közép-Magyarország	28,84	338 942	23,71	278 651	3 210	158	1 175 248
(Budapest)	24,56	172 308	21,02	147 472	4 150	205	701 581
(Pest megye)	41,18	166 569	32,44	131 217	1 800	89	404 491
Közép-Dunántúl	23,66	96 132	19,5	79 230	1 933	95,6	406 307
Nyugat-Dunántúl	12,29	38 226	11,64	36 204	2 111	104,4	311 032
Dél-Dunántúl	30,57	104 379	25,05	85 531	1 442	71,3	341 443
Észak-Magyarország	40,06	190 280	36,93	175 413	1 343	66,4	474 988
Észak-Alföld	41,97	252 665	33,35	200 772	1 323	65,6	602 014
Dél-Alföld	49,03	270 485	39,87	219 952	1 395	69	551 672
Összesen	33,42	1 290 916	27,85	1075763	2 021	-	3 862 704

Forrás: (A)DÁS konzultációs vitaanyag

DVB-H

101. A szolgáltatóknak azt a törekvését, hogy a digitális televíziós alkalmazásokat a mobiltelefonok világában is lehető tegyék a hazai konzultációs tapasztalatok is alátámasztották.
102. A jelenleg versengő két technológia, az Európában és Amerikában használatos DVB-H, illetve a Koreában elterjedt DMBX azonban eltérő műszaki adottságokkal rendelkezik. A két rendszer főbb jellemzőit a következő táblázat foglalja össze:

3. A leginkább perspektivikus mobil televíziós technológiák összehasonlítása

Rendszer	DVB-H	DMBX (T-DMB)
Régió	Európa /Amerika	Dél Korea
Audió/Videó kódolás	(H.264) MPEG-2 és MPEG4	(H.264) MPEG4
Frekvenciaigény csatornánként	8 MHz	6 MHz
Átviteli sebesség	31 Mbps	9.2 Mbps
Adóhálózati kompatibilitás	DVB-T	T-DAB

Forrás: (A)DÁS konzultációs vitaanyag

103. Az európai gyártók és szabályozók többsége a DVB-H mellett foglalt állást, így Magyarországon is e szabvány alkalmazásának feltételeit kell elsősorban megteremteni. Emellett azonban, mivel a DMBX-re alkalmas készülékek már a kereskedelmi forgalomban is megjelentek, amennyiben a T-DAB átviteli kapacitások azt lehetővé teszik, ez a rendszer is bevezethető.
104. A DVB-H céljára a készülékgyártói támogatás miatt elsősorban az UHF sáv javasolt, ezen belül a 470-700 MHz sáv (21-49. televízió csatornák), Magyarországon azonban a 21. televízió csatorna nem teszi lehetővé országos lefedettség tervezését. A 700 MHz feletti sáv (50-69. csatornák) alkalmazása csak abban az esetben célszerű, ha a visszirányú csatorna céljára nem GSM 900 felhasználását irányozzák elő. A vevőantennával kapcsolatos megfontolásokat is figyelembe véve a legtöbb országban a 39-49. csatornák felhasználását tervezik DVB-H céljára.

Ebből az következik, hogy a DVB-H szolgáltatás bevezetése a DVB-T-re rendelkezésre álló frekvenciakészletből vesz el.

105. Műszakilag a DVB-H szolgáltatás azonban nemcsak önálló multiplexben, hanem a DVB-T-vel közös multiplexben is megvalósítható. Ebben az esetben a DVB-T multiplexen belüli DVB-H szolgáltatás lehetővé tételét már a pályáztatás előtt el kell dönteni, és az átviteli kapacitás meghatározott részét DVB-H céljára kell elkülöníteni. „DVB-T–DVB-H közös hálózat” létrehozásakor figyelembe kell venni, hogy a vételi feltételek különbözősége miatt ebben az esetben kettős polarizációjú műsorszóró antennákra, külön hálózati elemekre, kiegészítő kisteljesítményű adóra lesz szükség a DVB-H szolgáltatás biztosítása érdekében.
106. Vegyes hálózat esetében, azokon a területeken, ahol DVB-T adás beltéri hordozható vétele biztosítható, a DVB-H ellátottság is biztosított. Ez a terület ugyan kisebb, mint a DVB-T vételi területe, de egyrészt a jellegi hálózati tervek alapján egybeesnének a nagyvárosok vonzáskörzetével így kereskedelmi szempontból így is vonzó lehet, másrészt a piaci igénynek megfelelően ún. SFN (Single Frequency Network) segítségével bővíthető. Emellett a magyarországi DVB-T hálózat a közép-európai régióknak megfelelően horizontális polarizációval került letervezésre. Ez azt jelenti, hogy horizontális (vízszintes) antennával fogható az adás. A DVB-H készülékek általában mobil rádiótelefonok, amelyek a vertikális antennát alkalmazzák. Ezért a DVB-H elindítása esetén a jelenlegi frekvenciák részbeni újrakoordinálása lenne szükséges Magyarországon.
107. Jelenleg a DVB-H szolgáltatás elindítására Magyarországon csak a 2. MUX vegyes DVB-T/DVB-H használata reális a teljes digitális átállásig. A DVB-H, mint haladó technológia mielőbbi bevezetése érdekében, multiplex pályáztatásig, vagy legkésőbb a digitális műsorszórás éles üzemű elindításáig meg kell teremteni a 2. MUX DVB-T/DVB-H vegyes használatának lehetőségét. Ezt követően azonban lényegében valamennyi országos lefedettségű multiplex tervezhető vegyes használatra. Így javasolt annak megfontolása, hogy a vegyes felhasználás újrakoordinációját kezdeményezhesse a frekvenciával egyébként szabadon rendelkező platformüzemeltető. Mivel azonban ez jelentős erőforrások felhasználását kívánja meg az NHH-től, indokolt lehet, hogy amennyiben a platformüzemeltető kéri valamely multiplex újrakoordinálását a vegyes használatra tekintettel, az NHH többletkiadásait megtérítse.

T-DAB, DMBX

108. A nemzetközi terveknek megfelelően Magyarországon a következő T-DAB frekvencialehetőségek állnak rendelkezésre, amelyekre elvileg DMBX szolgáltatások is telepíthetők:
- 5 körzetből álló országos fedés a VHF sávban, a 12. TV csatornában,
 - 6 körzetből álló országos fedés és egy budapesti körzeti kiosztás az 1,5 GHz-es sávban,
 - 21 körzetből álló országos fedés és egy budapesti körzeti kiosztás az 1,5 GHz-es sávban elsősorban a helyi és regionális igények kielégítésére.
 - az RRC-06-os értekezletet alapján további két országos fedés a VHF sávban
 - egy országos fedés regionális megállapodás alapján.
109. Ezen T-DAB frekvenciasávok névleges sávszélessége 1,5 MHz, amelyek azonban nem egymás mellett helyezkednek el. A T-DMB, DMBX technológia sávszélesség igénye viszont 6 MHz, így a technológia bevezetéséhez valamennyi lekoordinált T-DAB frekvencia sáv újratervezése, illetve új frekvenciasávok koordinálása lenne szükséges.

Más frekvenciasávok felhasználása mobil televíziózásra

110. A 450 MHz-es sávban a nemzetközi szabályozással összhangban jelenleg polgári és nem polgári (különcélú) rádiótelefon típusú rendszerek működnek rendkívül tagolt sávmelegszottság mellett. Ez a sáv hullámterjedési adottságainak köszönhetően értékes és használata intenzív. Ennek ellenére Magyarországon mégsem kihasznál.
111. A keskeny sávú PMR/PAMR alkalmazások nemzetközi koordinációja elméletileg lehetővé teszi a sáv részleges kiürítését. Ehhez azonban néhány nem optimálisan tervezett, nem polgári célú alkalmazás migráltatása szükséges - elsősorban a most felálló EDR rendszerre.
112. A sávban megjelentek felhasználói igények modern technológiák alkalmazására magán célú hálózatokban és mobil szolgáltatások kiterjesztésére is. Ide sorolhatjuk többek között egy egységesség PAMR rendszer kialakítását, és CDMA, Flash-OFMD rendszerek alkalmazását is.
113. A 400 MHz-es és 900 MHz-es sávban használt alkalmazások esetében megoldást jelenhet még a sávok olyan pályáztatása, amelyben a felhasználás célját a hatóság nem határozza meg, hanem bizonyos korlátokon belül a pályázókra bízta.
114. A DVB-H ebben a sávban való alkalmazásának további feltétele, hogy a készülégyártók is támogassák. Jelenleg a készülégyártók azonban csak a 470-700MHz-es sávban alkalmazható DVB-H készülékeket gyártanak.
115. A DVB-H szabvány alkalmas emellett az úgynevezett L sávban is műsorszórásra. A Nokia és a Crown Castle jelenleg az USA-ban, Pittsburgh-ben folytat próbaüzemet, amely szolgáltatás teljes USA-béli kiterjesztése 2006-ban várható. A szolgáltatás az 1,672 GHz-es sávot használja (1,7 GHz). Európában a mobil tévé céljaira az L sávban az 1,452-1,479,5 MHz-es rész kerülhet elkülönítésre. A gyártói interjúk alapján hosszú távon támogatott az ún. 1,7 GHz-es tartomány DVB-H célú felhasználása is.
116. Ezért a sáv használatának felmérését követően – amennyiben lehetséges - kerüljön sor a 450-470 MHz sáv pályáztatására nyílt felhasználási céllal, amelyben új műsorterjesztésre is alkalmas rendszerek is kialakításra kerülhetnek a pályázók döntése alapján. Emellett javasoljuk az L sáv 1,452-1,479,5 MHz-es és 1,7 GHz-es tartományának rádió alapú, de multimédiás célú felhasználásának nemzetközi támogatását és tervezését.

DVB-S

117. Magyarországon kétféle műholdas technológiájú műsorszórás létezik. Az egyik a nemzetközi szabványoknak megfelelő, valódi műholdas műsorszórás, amely az erre a célra lekoordinált frekvenciákat használja. Ezért ezen szolgáltatásokkal frekvenciagazdálkodási kérdés nem merül fel. Emellett azonban az egyetlen, földfelszíni sugárzású mikrohullámú sávot alkalmazó kereskedelmi szolgáltatás (Antenna Digital) is digitális műholdas technológiát (MMDS) és digitális műholdas frekvenciát használ. Az Antenna Digital a nemzetközileg a műholdas műsorszórásnak fenntartott 12,3-12,5 GHz-es sávban a földfelszínen működik. Az egész világon jogszerűen a sávban működő műholdas műsorszóró rendszerek és az európai kuriózumként fennmaradt budapesti földfelszíni rendszer között teljes az inkompatibilitás. A magyar hírközlési diplomácia komoly nemzetközi sikerének számít, hogy a budapesti rendszer egyelőre – minden zavaró hatásával együtt is – fennmaradhatott.

118. Távlatokban azonban Magyarországnak is kívánatos illeszkednie az Európai Unió közös távközlési politikájához. Így az Antenna Digital rendszere, az NHH frekvenciatervezési szakemberei szerint nem bővíthető.
119. Európában, s így Magyarországon is, a földfelszínen alkalmazott műholdas műsorszórásra a 40,5-43,5 GHz frekvenciasáv van kijelölve. Ez a rendszer egy állandóhelyű szolgálat keretébe tartozó olyan pont-multipont rendszer, amely a kábeles műsorterjesztés funkcióját látja el vezeték-nélküli módon. Ennek ellenére a frekvenciasáv, a technológiai hátrányok miatt kihasználatlan, mivel szükséges, hogy a vevőantenna „rálásson” az adóra és a hullámterjedési adottságok is relatíve kedvezőtlenek (egy adóval csak viszonylag kis terület besugárzása lehetséges).
120. E technológia és a frekvenciasáv kiaknáozhatóságát tovább szükséges vizsgálni.

Frekvenciacserék lehetősége, illetve feltételrendszere

121. Mint korábban kifejtettük, az államnak a kereskedelmi műsorszolgáltatók által igénybevett műsorszóró hálózat (főadó, átjátszó-adó), és helyi adók által használt frekvenciáik esetében jogosultnak kell lennie:
- analóg átvitelt jelentő frekvenciák analógra,
 - analóg átvitelt jelentő frekvenciák digitálisra és
 - műsorszóró frekvenciák digitálisra cserélésére.
122. Ennek jogszabályi feltételrendszere azonban jelenleg nem egységes és nem ellentmondásmentes. Az Rttv. 102. § (2) bekezdése szerint a műsorszolgáltatási szerződés része „a Nemzeti Hírközlési Hatóság által kidolgozott és a Művelődési Közlönyben előzetesen nyilvánosságra hozott - a vételkörzet, a frekvenciasáv és más műszaki jellemzők által meghatározott - műsorszolgáltatási lehetőség. Ez a megfogalmazás számos értelmezésre ad lehetőséget, ugyanakkor a jogi bizonytalanság a digitális átállást.
123. Az Rttv. 103 § szerint a műsorszóró frekvenciák kijelölése az NHH hatáskörébe tartozik, továbbá a tényleges műsorszórási frekvencia nevesítését az Rttv. nem követeli meg sem a frekvencia-lehetőségek pályáztatása során, sem az ORTT-vel megkötendő műsorszolgáltatási szerződésekben.
124. A frekvenciacserék ellentmondásmentes lebonyolítása érdekében azonban szükséges, hogy tartalmat előállító szolgáltatók ne kapjanak jogot egyedi frekvenciák, hanem csak olyan átviteli kapacitások használatára, amelyek egy frekvencia blokkhoz, illetve abból álló hálózathoz, és nem az adott frekvenciák összességéhez kapcsolódnak. Ennek megvalósítása a digitális műsorszórás és a pályáztatás feltételeinek meghatározásakor szükséges.
125. Az Rttv. 110. §-ában foglalt frekvenciacsere esetében a frekvencia-hasznosításához kapcsolódó frekvenciakijelölés és a konkrét műsorszóró adó rádióengedélye közötti „zürzavar” csak fokozódik. Eszerint ugyanis, amennyiben „a műsorsugárzási tevékenység a jogosultság érvényességi idejének lejártá előtt azért nem folytatható, mert a rádióengedélyt az Ftv. 12. §-ának (1) bekezdése alapján (amelyet az Eht. hatályon kívül helyezett) a jogosultnak fel nem róható okból - a Testület tájékoztatása mellett - visszavonták, a Testület a jogosultnak pályázati kiírás nélkül hasonló feltételekkel más műsorszolgáltatási jogosultságot kínál fel”, nem pedig egy másik frekvenciát.

126. A frekvenciának az átvitel szabályozás területéhez kapcsolódó kijelölése és engedélyezése kizárólagosan a frekvenciagazdálkodásra vonatkozik, és alapvetően az Eht.-ban és végrehajtási jogszabályaiban rögzítettek szerint történik. Ebből kiindulva a műsorszórási frekvencia cseréjére két megoldás kínálkozik:

- A 6/2004 (IV.13) IHM rendelet 17. § szerint a hatóság a rádióengedélyt frekvenciagazdálkodási okból vagy az engedélyes kérelmére módosíthatja. Ekkor azonban még a 110. § szerinti eljárást is le kell folytatni.
- Az Eht. 84.§ (8) bek. szerint a frekvenciahasználati jogot (rádióengedélyt) vissza is lehet vonni, ha egy jogszabállyal meghirdetett nemzetközi kötelezettségvállalás következtében szükséges lépéseket kell megtenni. Ilyen kötelezettségvállalás lehet az RRC-06-os értekezleten elfogadott zárójegyzőkönyv. A jogosultat kártérítés illeti meg a központi költségvetés terhére, amely nem terjed ki az elmaradt haszonra. A célirányzat felhasználásáról szóló 11/2001. (IV.24.) MeHVM rendelet 3/A § (1). b). pontja gondoskodik ilyen esetekről, bár az esetleges kár minimális lehet. (pl. berendezés áthangolása)

127. Ezen szabályozási eszközöket azonban egységesíteni kell az Rttv. és az Eht. frekvenciagazdálkodási részeinek módosítása mellett, a következő elvek szerint:

- Az RRC-06 értekezleten elfogadott nemzetközi kötelezettségvállalásoknak megfelelően szükséges a jelenleg kereskedelmi műsorszolgáltatók által igénybevett műsorszóró hálózatban használt analóg frekvenciák, illetve helyi műsorszolgáltatók által igénybevett analóg frekvenciák cseréje analógra, természetesen úgy, hogy a felkínált új analóg frekvencia legalább a régi vagy annál jobb vételi lehetőségeket, vételkörzetet kínáljon.
- A közszolgálati és akár a kereskedelmi műsorok ellátottságát segítő átjátszó adók frekvenciacseréje kizárólag az NHH hatáskörébe tartozzon, mivel semmilyen módon nem érinti a műsorszolgáltatási lehetőséget.
- Törvényi szinten rögzítendő, hogy a szomszédos országokkal várható koordinációs tárgyalások elősegítése érdekében lehetőséget kell biztosítani az NHH-nak, hogy koordinációs egyezményeket dolgozzon ki a szomszédos országokkal, amelyek értelmében a kisteljesítményű analóg átjátszó adók nem gátolhatják a DVB-T bevezetését.
- A műsorszolgáltatók ne konkrét csatornát, hanem adott területet besugárzó frekvencián a műsoruk továbbításához szükséges átviteli kapacitást⁹ kapjanak. Így a frekvenciák, frekvencia blokkok - ha szükséges - módosíthatók a besugárzási és vételi feltételek változatlanul maradása mellett (nem változik az ellátott terület és a minőség).
- A digitális műsorterjesztési lehetőségek („multiplexek”) pályáztatása során a nyertes pályázó ne konkrét frekvenciák használatára vonatkozó jogosultságot, hanem adott műszaki paraméterekkel rendelkező hálózat kiépítéséhez szükséges frekvencia megszerzéséhez nyerjen jogosultságot.

Rugalmas frekvencia-felhasználási rendszer

128. Az Európai Bizottság több közleményében¹⁰ kiemelte, hogy a digitalizációban komoly lehetőségek rejlenek a műsorszórási célú rádiófrekvencia-tartományban egy részének újrafelhasználására. Néhány ezek közül:

- továbbfejlesztett szolgáltatások, vagyis a programkínálat bővülése, a műsört érintő fejlesztések, a képminőség javulása, beleértve a széles képernyős és a nagy felbontású televíziózást is, a hangminőség javulása, az információs és az interaktív szolgáltatások, a személyi televíziózás és a mobil televízió,

⁹ Ez általános értelemben nem dedikált kapacitást jelent.

¹⁰ COM (2005) 204, COM (2005) 400, COM (2005) 411, COM (2005) 461

- mobiltelefon és a földfelszíni műsorszórás jellemzőit ötvöző konvergens szolgáltatások, mint amilyen az adatsugárzás (*datacasting*),
 - új elektronikus hírközlési szolgáltatások, mint a vezeték nélküli helyi hálózatok (WLAN) és a vezeték nélküli városi hálózatok (WMAN).
129. Az új digitális technológiák és a digitális átállás tehát a műsorszórási cél megőrzése mellett újabb szolgáltatások számára is lehetőséget adnak.
130. A DVB-T frekvenciasávjai a 174-230 MHz és a 470-862 MHz. Ezek felhasználását a Nemzetközi Rádiószabályzat „műsorszóró szolgálathoz” köti az adott technológia megjelölése nélkül, azonban az egyirányú átvitelt az adóállomástól a vevőállomásokhoz a leírásban szerepelteti. A fent említett szélessávú hozzáférési technológiákat (WLAN, WMAN, UWB), mint állandóhelyű és mozgószolgálati alkalmazásokat írja le a Nemzetközi Rádiószabályzat; eszerint azonban WMAN (és speciális aloslata, a WiMAX) a DVB-T sávokban nem telepíthető. WLAN, mint mozgószolgálat elvileg a 790-862 MHz-es sávban (is) használható, azonban a technológiai gyártók belátható időn belül nem terveznek a műsorszóró sávokba WLAN-eszközöket. A sávban elvileg leginkább UWB eszközök alkalmazhatók, azonban átviteli távolságuk jelenleg igen csekély. Emellett azonban az UWB alkalmazások növekedése elképzelhető a DVB-T sávokban.
131. Az IP-alapú átviteli rendszerek terjedésével egyre nagyobb igény mutatkozik a műsorszórás technológia nyitottságának biztosítására. Elvi akadályja jelenleg sincs annak, hogy a műsorszórási jelek mellett az internet-protokollú jelek is ki legyenek sugározva. Az IP alapú átvitelhez azonban szükséges interaktív csatornák fenntartása is, amely történhet rádiófrekvencián keresztül is, azonban jelenleg jellemzően vezeték nélküli technológián keresztül zajlik. A nagyobb átviteli kapacitás igény miatt az internetes átvitel - pl. a televíziós műsorok esetében a „web-casting” - a DVB-T technikájú műsorterjesztésnek jelenleg nem versenyképes alternatívája.
132. A fentiek alapján javasolt, hogy a műsorszórásra is lehetőséget adó, de a szélessávú adatátvitelt is lehetővé tevő újabb alkalmazások számára a DVB-T sáv felső tartományában kerüljenek fenntartásra frekvenciablokkok, amennyiben a digitális átállás 2012 után felszabaduló frekvenciái ezt lehetővé teszik. A technológiai fejlesztésekre való nyitottság megőrzése érdekében a frekvenciagazdálkodás nemzetközi és hazai szintjén is már jelenleg is szükséges törekedni a frekvencia-felhasználás átviteli technológiától való függetlenítésére.

Versenyszabályozás

133. A tapasztalatok azt mutatják, hogy közép- és hosszútávon a hatékony és fenntartható verseny kínálja az előfizetőnek, a fogyasztónak a legtöbb előnyt, illetve a legnagyobb fogyasztói jólétet.
134. A stratégia közelítése szerint a hatékony és fenntartható verseny pusztán állami, illetve szabályozói beavatkozással nem érhető el. Ehhez az is szükséges, hogy az adott kiskereskedelmi szolgáltatást tekintve párhuzamos infrastruktúrán egymással versenyző szolgáltatók kínálják szolgáltatásaikat az előfizetőnek. A fentiek alapján tehát a digitális műsorterjesztés terén akkor érhető el a fogyasztó számára a legtöbb előny, ha a szabályozó megteremti a lehetőséget annak, hogy
- minél több fogyasztó
 - legalább két olyan különböző műsorterjesztési platform közül választhasson, amely egymáshoz hasonló szolgáltatást kínál.

135. A fenti cél megvalósulása összetett eszközrendszer együttes alkalmazásával segíthető elő
- a must carry kötelezettség, amely jogszabály által teremt meg bizonyos médiapolitikailag fontos, általában közszolgálati csatornák felkerülését az adott platformokra,
 - a must offer kötelezettség, amely piacelemzés, vagy versenyhatósági vizsgálat alapján megakadályozza, hogy a legnézettebb csatornák műsoruk terjesztési jogának megtagadásával ellehetetlenítsék valamely platform megjelenését vagy fennmaradását, és
 - az ex ante piacsabályozás, amely az adott műsorterjesztési piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóval vagy szolgáltatókkal szemben alkalmazható
 - ex post piacsabályozás, amely a versenyellenes, piactorzító magatartás utólagos szankcionálását jelenti
 - egyéb adminisztratív eszközök (pl. set-top box vagy egyéb támogatási feltételek)
 - API-val, EPG-vel és feltételes hozzáférési rendszerekkel kapcsolatos versenyszabályozás
136. A „must carry” kötelezettség értelmében egyes platformok üzemeltetőit az állam kötelezheti, hogy a közszolgálati csatornákat továbbítsák az előfizetőknek. Ezen alapkötelezettség kiegészíthető azzal, hogy a szabályozó előírja, hogy valamilyen meghatározott műsorcsomagban pl. más közszolgálati vagy ismeretterjesztő csatornákkal együtt, illetve, hogy a csomagokon belül a legkedvezőbb árú csomagban kínáljanak valamely csatornát az előfizetőknek¹¹.
137. A „must carry” kötelezettség ezen túlmutatóan is eszköz lehet a digitális átállás elősegítése érdekében, hiszen a DTT hálózatokon terjesztett csatornáknak a „must carry”-körbe történő bevonásával elérhető, hogy e szereplők már induláskor elérjék a hazai közönség meghatározó részét, ami lehetővé teszi számukra, hogy bizonyos mértékben függetlenedjenek a bevezetés korai szakaszára jellemző alacsony lefedettség kedvezőtlen hatásaitól. Ilyen típusú szabályozói beavatkozásra a német Berlin-Brandenburg tartományban lezajlott digitális átállás során volt példa. A digitális hálózatokon is követelmény azonban, hogy az adott platform a televíziózás meghatározó módja legyen a lakosság számára. Az induló IPTV-hálózat, illetve kis részesedéssel rendelkező DVB-C esetében ez még semmiképpen sem mondható el. Egy bizonyos penetrációs szint - pl. 5 vagy 10% - elérését követően azonban már joggal írható elő ilyen kötelezettség.
138. E feltételek mellett a „must carry” szabályozás jelentős, a digitális átállást segítő szerepet játszhat az analóg kábeles szolgáltatások esetében is.
139. A szabályozó számára a NAMS alapján megfontolandó, hogy a DTT kínálat részeként újonnan piacra lépni kívánó műsorszolgáltatások esetében az analóg kábelhálózatokra is kiterjedő „must carry” kötelezettséget írjon elő a műsorterjesztők számára. A „must carry” kötelezettség a digitális átállás érdekében történő megállapítása a hazai viszonyok között akkor lehet hatékony, ha a valamennyi platformon való megjelenés egyben megfelelő reklámbevételt is biztosít az újonnan induló csatornáknak. Meg kell jegyezni, hogy a hazai televíziós reklámpiacra az MTM-SBS Zrt. és az M-RTL Zrt. dominanciája jellemző, a kábelen terjesztett tematikus csatornák a nézettségük kb. tizedének megfelelő részesedése mellett. Ebben az összefüggésben a „must carry” kötelezettségnek a DTT-n elinduló csatornák javára történő megállapításától a szabályozó csak akkor várhat alappal eredményt, ha e lépést megelőzi a televíziós reklámpiac viszonyainak rendeződése.

¹¹ A „must carry” kötelezettség helye a jogrendszerben rendszertani szempontból komoly kérdéseket vet fel. Az egyes műsorok kötelező továbbítására vonatkozó szabályozás a hazai jogban a médiatörvény keretei között nyert elhelyezést, a vonatkozó rendelkezések azonban a törvény ellentmondásos részeként tarthatók számon. Ennek egyik oka, hogy a „must carry” kérdését a közösségi jog nem a médiaszabályozás, hanem a hírközlési szabályozás körében, az Európai Parlament és a Tanács 2002/22/EK irányelvében (az Egyetemes szolgáltatási irányelv) szabályozza.

140. A műsorszolgáltatókat terhelő „must offer” kötelezettség értelmében a műsorszolgáltató nem utasíthatja el a műsorterjesztő megkeresését, ha az a műsora továbbítására ésszerű feltételek mellett kész. Ez a megoldás az egyik legegyszerűbb és legkisebb terhet jelentő szabályozási eszköz lehet, amelyet a szabályozó a digitális platformok megerősítése érdekében alkalmazhat. Ennek ellenére a konzultációs vélemények alapján a stratégia a „must offer” eszköz alkalmazását csak az ex post versenyszabályozás keretében javasolja.
141. Az ex ante versenyszabályozás terén - a jelenleg felülvizsgálat alatt álló - Ajánlás¹² értelmében a Nemzeti Hírközlési Hatóságnak kötelezettsége piacelemzési eljárás keretében megvizsgálni, hogy vajon a „tartalom eljuttatása a fogyasztóhoz” nagykereskedelmi piacon (amelyet 18. piacnak rövidítenek) fennállnak-e az ex ante versenyszabályozás feltételei, illetve van-e az adott piacon jelentős piaci erővel rendelkező (JPE) szolgáltató. A vizsgálódás kiterjed valamennyi műsorterjesztési platformra, vagyis a földfelszíni műsorszórásra és a kábeltelevíziós szolgáltatásokra is. Az ex ante szabályozás szempontjából a digitális műsorszórás ugyancsak nagykereskedelmi műsorterjesztési szolgáltatásnak minősül, így a piacelemzés és a jelentős piaci erejű szolgáltatóra vonatkozó esetleges kötelezettségek megállapítása e szolgáltatásokat is érinti.
142. A Hozzáférési Irányelv¹³ 10. preambulumbekézése is rögzíti, hogy az ex post versenyszabályok önállóan nem elégségesek a kulturális sokszínűség és médiapluralizmus megőrzésére a digitális televíziózás területén. A médiajogi és az ex post versenyjogi rendelkezések elégtelensége miatt tehát az új szabályozási keretrendszer (NRF) a digitális televíziózás technológiai szűk keresztmetszeteinek tekintetében külön szabályozási rendelkezéseket fogalmazott meg.
143. Az eddigi európai szabályozás csak a feltételes hozzáférésre vonatkozott, amely kiterjesztésre került olyan szűk keresztmetszetekre, mint az API vagy az EPG. Fontos területe az NRF-nek továbbá a digitális műsorterjesztés vonatkozásában még az interoperabilitás megteremtése. Ez jelentős szerepet játszik a digitális műsorterjesztés piaci versenyének horizontális fejlődésében, ahol szoftver, middleware, és hardware eszközök különféle gyártóknak kell együttműködniük. Az erre vonatkozó szabályozási elemeket a digitális műsorterjesztés szabályairól szóló T/1901 törvényjavaslat eredeti formájában megfelelő módon tartalmazta. Így a további jogszabályalkotás során javasoljuk az eredeti törvényjavaslatban található szabályozás koncepcionális átvételét.

Médiaszabályozás

144. A mediaszabályozási eszközökkel kapcsolatosan fontos koncepcionális kiindulópontot jelentenek az alábbiak:
- Tágabb értelemben a mediaszabályozás azoknak a szabályozói intézkedéseknek az összessége, amelyek meghatározó módon hatnak a műsor- és egyéb tartalomszolgáltatásokra. A mediaszabályozás ebben az összefüggésben a médiapolitikai célkitűzések érvényesítése – bármely szabályozási eszköz révén.
 - Szűkebb – a stratégiában használt - értelmében a mediaszabályozás az a joganyag, amelyet az adott jogrendszer a rádiózásra, televíziózásra, illetve más

¹² Az Európai Bizottság 2003. február 11-i Ajánlása az elektronikus hírközlési szektorban vélhetően ex ante szabályozás alá eső érintet árú és szolgáltatási piacokról összhangban az Európai Parlament és a Tanács 2002/21/EK irányelvének az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról (2003/311/EC, OJ L114/45, 8.5.2003) (Ajánlás)

¹³ Az elektronikus hírközlési hálózatokhoz és kapcsolódó berendezésekhez való hozzáférésről, és azok összekapcsolásáról szóló 2002/19/EK irányelv (Hozzáférési irányelv), OJ L 108, 2002. 04. 24.

tartalomszolgáltatásokra kifejezetten meghatároz. A médiajog forrásai ebben az összefüggésben adott jogrendtől függően a „médiatörvény” vagy „médiatörvények”, a médiajogi eszközök az e jogszabályokban rögzített megoldások.

145. A médiaszabályozás – szemben a hírközlési- és versenyszabályozással, amelynek központi kategóriája az alapvetően értéksemleges piaci verseny – az alkotmányos, társadalmi és kulturális értékek sokféleségére épülő szabályrendszer állít fel. A médiaszabályozással hagyományosan védett olyan értékek, mint a média sokszínűsége, a nemzeti kultúra, az emberi méltóság és a kiskorúak egészséges testi, szellemi és erkölcsi fejlődése a digitális átállás folyamatával sem vesztenek a jelentőségükből. Ennélfogva az állam hangsúlyos feladata, hogy ezeket az értékeket a digitális átállás körülményei közt is hatékony védelemben részesítse.
146. A digitális átállás a médiaszabályozást érintő vonatkozása a helyi és körzeti műsorszolgáltatás, illetve a nem nyereségérdekelt és közműsorszolgáltatás értékeinek megőrzése is. A helyi médiumok jelentős szerepet töltenek be a működésük színterét jelentő helyi közösségek életében. Az ilyen műsorok jelentősége a helyi közéletben és a helyi jelentőségű információk terjesztésében a digitális átállással sem csökken. Erre tekintettel az átállás folyamatában szükséges döntések meghozatala során a helyi és körzeti műsorszolgáltatás, valamint a nem nyereségérdekelt és közműsorszolgáltatás szempontjaira is tekintettel kell lenni.
147. Fontos azonban azt is látni, hogy a helyi, közösségi, illetve nonprofit médiától nem várható el, hogy vezető szerepet játsszon (és ennek megfelelő terheket is viseljen) a digitalizáció folyamatában. Az ilyen médiumok esetében a szabályozó feladata, hogy biztosítsa a helyüket a digitalizáció során jelentős mértékben átalakuló médiapiaci viszonyok között. E tekintetben azonban azt is meg kell jegyezni, hogy sajátos természeténél fogva éppen a közösségek önszerveződésére épülő helyi és nonprofit média az, amelynek esetében a „felülről jövő” direkt állami szabályozási eszközök a legkevésbé hatékonyak. A hazai médiarendszernek ezek a szegmensei média e mellett olyan általános kérdéseket is felvetnek, amelyek megválaszolása a NAMS megalkotása során jelent feladatot.
148. A digitális átállással párhuzamosan a hazai médiaszabályozás felülvizsgálatának az európai médiaszabályozás legfőbb orientációját, a „határok nélküli televíziózásról” szóló (TWF) irányelv változását kell követnie. Ez a feladat túlmutat a digitális átállással összefüggő közvetlen feladatokon, ugyanakkor az EU-konform médiaszabályozási háttér egyértelműen kedvező általános feltételeket jelent a digitalizációval kapcsolatos stratégiai és üzleti döntések meghozatalához a média és a hírközlési piacon. Az irányelv kizárólag a televíziós műsortartalomra nézve állapít meg szabályokat, az átvitelrel kapcsolatos kérdések rendezését a hírközlési szabályozásra hagyja.
- A „származási ország”¹⁴, illetve a vétel és a továbbközvetítés szabadsága alapelveinek rögzítése
 - A műsorszolgáltatók feletti joghatóság kérdése
 - A kizárólagos közvetítési jogok korlátozása annak érdekében, hogy a közösség tagállamokban a közönség szabadon hozzáférjen a társadalom számára nagy jelentőségűnek minősített eseményekhez.
 - A műsorszolgáltatók számára az európai művek előnyben részesítését kötelezően előíró szabályozás.
 - A televíziós reklám szabályozása.
 - A gyermekek és a közrend védelmére vonatkozó szabályozás, a gyűlöletkeltés tilalma, illetve a hazai jogban a sajtó-helyreigazítási eljárásnak megfelelő „válaszadás joga”¹⁵.

¹⁴ „country of origin”

¹⁵ „right of reply”

149. A hazai médiaszabályozás alapjául szolgáló rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (Rttv, közkeletű nevén „Médiatörvény”) egyik alapvető jellemzője, hogy a törvény a közösségi jog értelmében vett médiaszabályozáson túl rendelkezik:

- a közszolgálati műsorszolgáltatók irányításáról és működéséről;
- a televíziózáshoz kapcsolódó „kiegészítő műsorszolgáltatásról” és „értéknövelő szolgáltatásról”;
- a Műsorszolgáltatási Alapról;
- az ORTT jogállásáról és feladatairól;
- a műsorszolgáltatókra vonatkozó speciális tulajdoni korlátozásokról;
- a műsorszétoztásról és a műsorelosztásról.

150. A digitális átállás során az Rttv.-ben adódó szabályozási eszközök az alábbiak:

- *A műsorszolgáltatási jogosultságok pályáztatása:* Azt, hogy egy adott, a földfelszíni műsorterjesztő hálózaton rendelkezésre álló műsorszolgáltatási lehetőségen mely szolgáltató lesz jogosult műsort szolgáltatni, az ORTT pályázati eljárásban meghozott döntése határozza meg. A pályázati eljárásban lehetőség van az adott jogosultságon kívánatosnak tartott műsorszerkezeti követelmények (közszolgálati műsorok aránya, speciális tematika, stb.) viszonylag részletes meghatározására. Fontos azonban az is, hogy az ORTT ilyen jogosítványai önmagukban nem elégségesek a digitális átállás a központi közigazgatásától eltérő koncepció mentén történő végrehajtására, e tekintetben tehát elengedhetetlen az érintett intézmények harmonikus együttműködése.
- *Tulajdoni szabályok:* Az Rttv. a tulajdonosi korlátozások komplex rendszerét tartalmazza. Ezek nem mindenben felelnek meg a digitális műsorszolgáltatás jellegzetességeinek. A digitális átállás során lényeges szempont, hogy a reklámokból finanszírozott műsorszolgáltatás (a fogyasztók számára szabadon hozzáférhető műsorok) piacán a jelenleginél jóval sokszínűbb, jóval élénkebb versennyel jellemezhető környezet alakuljon ki. Az Rttv. tulajdonra vonatkozó szabályainak felülvizsgálata e tekintetben meghatározó jelentőségű szabályozási eszköz. Meg kell azonban jegyezni azt is, hogy a testület olyan helyzetben van, amelyben a pályáztatás során az Rttv. kifejezett módosítása nélkül is képes a tartalom sokszínűségének érdekében a tulajdonosi szerkezettel összefüggő megfontolásokat érvényesíteni. Fontos azonban, hogy ez átlátható módon történjék.
- A „must carry” illetve „must offer” kötelezettségek: Az Rttv.-ben szereplő eszközök között a „must carry” illetve „must offer” kötelezettségeket a versenyszabályozás körében már tárgyaltuk. Ezekkel összefüggésben e helyen annyit érdemes megjegyezni, hogy szoros összefüggésük a médiaszabályozással – a szektorspecifikus versenyjog körébe történő közösségi jogi besorolásuk mellett is – nyilvánvaló. A médiaszabályozás és a versenyszabályozás célrendszerében mutatkozó hasonlóság (pl.: széles szolgáltatásválaszték – médiapluralizmus; a műsorszolgáltatók piacra lépésének elősegítése a médiajogban – a piacra lépés akadályainak felszámolása a versenyjogban) a gyakorlat számára azzal a hatással jár, hogy – megfelelő körülmények között – például a versenyszabályozási szempontok alapján alkalmazott „must carry” szabályok a médiaszabályozásban is kedvező hatást fejthetnek ki. Ennek következtében a „must carry” és a „must offer” kötelezettségek rendszertani besorolása másodlagos elméleti kérdésként kezelhető, a szabályozás súlypontját a gyakorlati alkalmazás lehetőségeire kell helyezni.

151. Az Rttv.-vel kapcsolatosan a szabályozási eszközök értékelése során fontos a következő megjegyzéseket is megtenni:

- A törvény megalkotása, illetve megváltoztatása legalább a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatát igényli.
- A korábbiakban utaltunk arra, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók finanszírozási rendszere vélhetően nincs összhangban az európai közösségi jog versenyszabályaival.

Egy ezzel összefüggő bizottsági vizsgálat ezért nagy valószínűséggel a finanszírozási rendszer teljes átalakítását tenné szükségessé, ami az Rttv. teljes felülvizsgálatát igényelné.

- A közösségi jog önmagában nem zárja ki annak lehetőségét, hogy egy tagállam a rádiózásról és televíziózásról szóló törvényében az európai jogban a hírközlési irányelvekben rendezett kérdéseket szabályozzon. Figyelemmel azonban arra, hogy az Rttv. 1995-ben megfogalmazott rendelkezései jóval megelőzték a 2002-ben elfogadott hírközlési irányelveket, az Rttv. műsorelosztásra vonatkozó szabályai több tekintetben nem felelnek meg a Keretirányelv és az Engedélyezési irányelv rendelkezéseinek.
- Mindezek miatt sürgetően vetődik fel a hazai médiaszabályozás „digitalizációjának” igénye: a fentiekben szereplő médiaszabályozási eszközöket – a Nemzeti Audiovizuális Stratégiával és jelen stratégiával (DÁS) összhangban - felül kell vizsgálni.

Szerzői jogi szabályozás

152. Közös elem konzultációban résztvevők szerzői jogokkal összefüggő megállapításaiban az audiovizuális piacon a szerzői jog jelentőségének hangsúlyozása. Ebben az összefüggésben csaknem valamennyi vélemény a kérdés további elemzésére, átfogó áttekintésére tesz javaslatot. A jogosultakat képviselő közös jogkezelők a tarifatablázatok elfogadásával összefüggő eljárás részletesebb bemutatását igényelték, más szereplők – felhasználók, civil szervezetek – a jogdíjak szerepének részletesebb vizsgálatát kérték. Egyes műsorszolgáltatók a további elemzésben saját kettős jellegük – egyszerre felhasználók és szomszédos jogi jogosultak – figyelembe vételét is indokoltnak tartják.

153. A szerzői jogi szabályozással kapcsolatban alapvető stratégiai feltevés, hogy ez a funkció akkor működik megfelelően, ha az alkotók és a felhasználók számára olyan környezetet teremt, amely a szerzőket, előadóművészeket és más szomszédos jogi jogosultakat alkotásra ösztönzi, és lehetővé teszi, hogy műveik minél szélesebb közönséghez jussanak el.

154. A szerzői jogi szabályozás tekintetében azt érdemes kiemelni, hogy a közös jogkezelő szervezetek a digitális átállás egyértelmű nyertesei közé tartoznak, mivel esetükben a digitális sugárzás révén lehetővé váló csatornaszám- és szolgáltatás-bővülés a műfelhasználások arányát is szükségszerűen növeli, ami jogdíjbevitelük hosszú távon valószínűsíthető bővülését jelenti.

155. A konzultációs válaszok megerősítették, hogy a közös jogkezelés körébe tartozó felhasználásokra megállapított díjmértékek a piaci szereplők tevékenységére szabályozó hatást gyakorolnak. Ez szükségessé teszi, hogy a közös jogkezelők tevékenységével összefüggő minisztériumi kontroll gyakorlása során a döntéshozatalban a digitális átállás szempontjai is megjelenjenek. E körben a következő célokat érdemes követni:

- Az audiovizuális szektorban a jogdíjak olyan általános szintjének kialakulása kívánatos, amely a hazai művek felhasználásához a lehető legkedvezőbb feltételeket biztosítja úgy az alkotók, mint a felhasználók és a közönség számára. A hazai alkotások így nagymértékben hozzájárulhatnak a digitalizációval előálló "tartaloméhség" színvonalas műsorokkal történő kielégítéséhez, ugyanakkor az ésszerűen megállapított jogdíjak az alkotók számára is méltányos jogdíjbevitelt biztosíthatnak;
- El kell érni, hogy a jogdíjtablázatok ne alkalmazzanak olyan feltételeket, amelyek a digitális szolgáltatások bevezetésére fékező hatást gyakorolnak. Érdemes fontolóra venni olyan megállapodás megkötését a közös jogkezelőkkel, amely a digitálisan terjesztett csatornák számára kedvezményes jogdíjmértékek alkalmazását garantálja.
- A közös jogkezelők közt különösen az EJI jogdíjtablázatainak éves elfogadásakor kell fontos szempontként kezelni a közszolgálati műsorszolgáltató archívumának a digitális átállás céljára történő hasznosíthatóságát.

156. Mindennek figyelembe vételével indokolt a szerzői jogdíjak a hazai audiovizuális piacra gyakorolt hatásának további részletes, gazdasági és stratégiai szemléletű vizsgálata, amelynek eredményei a NAMS megalkotása során is hasznosítandók.

Vevőkészülékek forgalmazásának feltételrendszere

157. A digitális átállás folyamatában mindenképp felülvizsgálatra, kiegészítésre szorul a televíziós és rádiós vevőkészülékek forgalomba hozatalának feltételrendszere. A konzultációs vélemények alapvetően egységesek voltak abban a tekintetben, hogy - amerikai mintára - fokozatosan kizorításra kerüljenek a digitális tunerrel nem rendelkező televízió készülékek.

158. Annak elkerülése érdekében, hogy Magyarország az analóg televízió készülékek „lerakóhelyévé” váljon és hogy a két országos kereskedelmi televízió a digitális platformon való megjelenés esetleges hiányában is elérhető maradjon javasolható, hogy a magyarországi televízió készülék és set-top box forgalomba-hozatal, illetve bérbeadás esetén előírásra kerüljön, hogy a készülék alkalmas legyen

- legalább a DVB-T szabvány választott tömörítési eljárás (MPEG4) szerinti dekódolására
- és az analóg televízió jelek vételére.

159. Emellett iparági és európai bizottsági konzultációt követően a 2008-tól fokozatosan

- 2008. június 1-ét követően minden 82cm vagy nagyobb, illetve a 66cm fölötti készülékek fele,
- 2008. december 1-jét¹⁶ követően minden 66cm vagy nagyobb
- 2009. december 1-ét követően minden 38cm (vagy nagyobb tv készülék,
- 2010. június 30-át követően pedig minden tv készülék csak akkor hozható forgalomba, amennyiben tartalmaz legalább DVB-T (vagy C és S) MPEG4-es tunert és alkalmas az analóg adások vételére is,
- 2012 augusztus elsejétől minden tv készülék csak akkor hozható forgalomba, amennyiben tartalmaz legalább DVB-T (vagy C és S) MPEG4-es tunert

160. További megfontolandó konzultációs javaslat, hogy a televízió készülékek forgalmazóinak minden készülék esetén közölni (műszaki leírás, kihelyezett készülékismertető, ráragasztott címke stb.) kell, hogy a készülék digitális földfelszíni műsor vételére alkalmas/nem alkalmas. Ez a lehető legegyszerűbb és a fogyasztók nagy tömegeinek a szempontjából a lehető legérthetőbb tájékoztatás.

Szabványosítás

161. A szabványra vonatkozó szabályozás mai rendszere az Nszt. európai jogharmonizációs célú módosítását elvégző, a 2001. évi CXII. törvény hatályba lépésével alakult ki. E módosítással a jogalkotó kategorikusan megszüntette a kötelező szabvány kibocsátásának lehetőségét

162. Az NHH mindemellett a szabványosításban (is) jelentős szerepet játszhat. A hatóságnak ugyanis lehetősége van az összekapcsolással és a hozzáféréssel összefüggő egyedi kötelezettségek széles körének megállapítására a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókkal

¹⁶ A forgalombahozatali szabályok fordulópontját indokolt a karácsonyi vásárok kezdetéhez kötni, mivel – a Labdarúgó VB, az Olimpiák és a Labdarúgó EB időszakain kívül ekkor vásárolják a legtöbb televízió készüléket.

szemben. Emellett a digitális televízióműsorok vételének biztosítása érdekében a hatóság a jelentős piaci erővel nem rendelkező szolgáltatókra is kiróhat az interoperabilitást erősítő kötelezettségeket.

163. Emellett a GKM-nek és az ORTT-nek lehetősége van arra, hogy az audiovizuális szektor szereplőinek nyújtott támogatásokat olyan feltételekhez kösse, amelyek elősegítik valamely nyílt API-specifikáció elterjedését.

Törvény a digitális átállásról

164. A fentiekben röviden áttekintett szabályozási eszközökön túlmutató, lényegi horizontális kérdés, hogy milyen módon valósuljon meg a digitális átálláshoz szükséges szabályozási feltételrendszer.

165. A közelmúlt erre vonatkozó kezdeményezése volt a digitális műsorterjesztés szabályairól szóló T/1901 törvényjavaslat (Dtv. javaslat), amely a parlamenti bizottsági vita keretében megszavazott módosító javaslatokkal jelen formájában már nem szolgálja egyértelműen a sikeres digitális átállást. Ugyanakkor a digitális átállás jogszabályi környezetének megteremtése továbbra is sürgető feladat. Mivel ez részben az Rttv-t, részben pedig az Eht. érinti, több megoldás is felvázolható, azonban véleményünk szerint a Dtv. javaslat koncepciója - miszerint egy törvényben kell rendezni az Rttv. illetve az Eht. módosításait, illetve a bevezetendő új szabályokat - a legcélravezetőbb és a legrövidebb határidővel megvalósítható.

**Támogatási
eszközök**

A Műsorszolgáltatói Alap hálózatfejlesztési támogatásai

Digitális set top box támogatások

Innovatív alkalmazás- és technológia fejlesztés

166. A nemzetközi tapasztalatok, a vonatkozó közösségi álláspontok és a stratégia helyzetértékelése alapján az alábbi támogatási formák vizsgálatát tartjuk indokoltnak:

- a Műsorszolgáltatói Alap forrásainak felhasználása a hálózatok digitalizálásának elősegítése érdekében
- digitális set-top box támogatások
- innovatív alkalmazás- és technológiafejlesztés a digitális műsorterjesztés területén.

A Műsorszolgáltatói Alap hálózatfejlesztési támogatásai

167. A Műsorszolgáltatói Alap az ORTT által kezelt alap, amely az Rttv. szerint „olyan elkülönített pénzalap, amelynek feladata a közszolgálati műsorszolgáltatás, a közműsorszolgáltatók, a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók, a közszolgálati műsorok és műsorszámok támogatása, a kultúra megőrzése és továbbfejlesztése, a műsorok sokszínűségének biztosítása, valamint az e törvényben meghatározott egyéb feladatok támogatása”. Az Alap forrásainak felhasználásáról a törvény részletesen rendelkezik. Az Alap fedezi ennek megfelelően:

- a közszolgálati műsorszolgáltatók fenntartását;
- az ORTT és a közszolgálati műsorszolgáltatók irányítását és felügyeletét ellátó szervek működésének költségeit;
- az ORTT által műsorkészítésre kiírt pályázatok költségeit;
- a törvényben meghatározott egyéb pályázati célokat.

168. Ez utóbbi körben az Rttv. kifejezetten rendelkezik arról, hogy „a harmadik földi terjesztésű országos televíziós műsorszolgáltatási jogosultságért (ti. az RTL Klubért) fizetendő díj a Műsorszolgáltatási Alapot illeti meg, úgy, hogy az ebből származó bevételt a műsorszórás, valamint a műsorszolgáltatások elosztására szolgáló kábelhálózatok fejlesztésére kell fordítani. Ez az összeg más célra nem használható fel”.

Digitális set top box támogatás

169. Az analóg földfelszíni műsorszórás lekapcsolása általában és az m1 közszolgálati adó relatív frekvenciaszűkösség miatti esetleges gyorsított, lekapcsolása pedig különösen, megfontolandóvá teszi a set-top box beszerzés támogatását a digitális átállás időszakában.

170. Ezzel az eszközzel kapcsolatos alapvető elvárások az alábbiak:

- a támogatásnak verseny- és platform-semlegesnek kell történnie,
- a támogatás csak rászorultsági alapon nyújtható,
- a támogatásból beszerzett set-top box segítse elő az interaktivitást és az interoperabilitást
- alkalmas legyen az MPEG4 szerinti adások dekódolására.

171. A platform és versenysemlegesség azt jelenti, hogy a támogatás nem vonatkozhat egy adott digitális platform kiegészítő vevőberendezéseinek támogatására. Az viszont feltétel kell, hogy legyen, hogy a támogatandók kizárólag analóg földfelszíni vétellel rendelkeznek és áttérjenek valamely általuk szabadon választott digitális platformra (DVB-T, DVB-S, DVB-C, IPTV, stb.). A konzultációs álláspontokat elfogadva a stratégia más tartalmi követelményt a set top box támogatáshoz kapcsolódóan (ingyenesen, vagy alacsony áron elérhető csatornakinálat) nem fogalmaz meg. Ennek kezelésére a must carry szabályozás újragondolását alkalmasabbnak ítéli.

172. A set top box támogatásokat megalapozó rászorultsági szempontrendszer kidolgozása a digitális átállás kezdeti tapasztalatainak feldolgozása alapján történhet. Fontos elvárás a támogatási rendszer egyszerűsége és átláthatósága, továbbá a „támogatás-kereskedelem” esélyének minimalizálása. A támogatási rendszer kidolgozásánál az alábbi döntések meghozatala látszik szükségesnek:

El kell dönteni a jogosultság alapját:

- Tb. típusú juttatás: járulék, hozzájárulás fizetés alapján adódó jogosultság (pl. Tb.)
- Segély típusú juttatás: adott jövedelemszinttől függő jogosultság (pl. szociális segély)
- Csoportosan célzott juttatás: valamilyen társadalmi, demográfiai ismérv alapján. (pl. *családi pótlék*)

Meg kell határozni a jogosultság alanyát:

- Figyelembe kell venni, hogy ma már a szegényebb háztartásokban is lehet több televízió, illetve egy televíziós háztartásban is lehet több jogosult.

El kell dönteni a támogatás formáját:

- Természetbeni (készülék)
- Pénzbeli (készpénz vagy utalvány).

Ki kell jelölni, hogy ki állapítja meg, illetve ki nyújtja a támogatást:

- A támogatás megállapítása, amennyiben valamilyen segélyhez kötve járna, a helyi önkormányzat, illetve jegyző hatáskörébe kerülhetne. Ez utóbbi a normativitást erősíti.
- Lehetséges lenne, hogy az adott szolgáltatónál kapjon támogatást a rászoruló: erre példa a szociálisan rászorultak telefontámogatása.

173. A támogatott set top boxok műszaki paraméterei kapcsán elfogadásra került az az egységes konzultációs vélemény, hogy csak olyan vevőkészülékek szubvencionálása célszerű, amelyek nyílt API szabványt alkalmaznak és interaktív szolgáltatások igénybevételére is alkalmasak.

Innovatív alkalmazás- és technológia fejlesztés támogatása

174. A digitális televíziózás és rádiózás területén lehetővé váló innovatív alkalmazás- és technológiafejlesztés jó eséllyel vonzhat európai uniós támogatásokat. A központi uniós támogatások tekintetében az FP7 Kutatás Fejlesztési Keretprogram, a hazai szereplők számára elérhető támogatások közül a 2007-2013-as Új Magyarország Fejlesztési Terv (NFT II.) K+F komponensei lehetnek irányadóak. Ezeknek a lehetőségeknek a kihasználását leginkább az biztosíthatja, ha a digitális átállás koordinációja során külön figyelem fordítódik arra, hogy a 2007-2013-as K+F kiírások feltételrendszere lehetővé tegye az innovatív digitális televíziós és rádiós fejlesztések támogatását.

IV. A cél- és eszközrendszer összefüggése

175. A stratégiai célok és eszközök összefüggéseinek megjelenítésénél az elsődleges és közvetett hatásokra egyaránt figyelmet fordítunk. A célok megfeleltetése az alkalmazott eszközöknek főleg a programok monitoringja szempontjából fontos, és a különböző szintű indikátorok kijelölésénél kap jelentőséget, és lehetővé teszi az egyes tevékenységek hozzájárulásának becslését a stratégiai célok megvalósulásához.

176. A cél és eszközrendszer összefüggését bemutató táblázatban szereplő rövidítések az alábbi eszközöket jelölik:

- E 1. A Digitális Átállás Stratégiájának elfogadása
- E 2. A földfelszíni digitális multiplexek pályáztatásának rendszere
- E 3. A fogyasztók tájékoztatása
- E 4. A közszolgálati műsorszolgáltatók szerepe a digitális átállásban
- E.5 A digitális archiválás elősegítése
- E 6. Frekvenciagazdálkodás
- E 7. Versenyszabályozás
- E 8. Médiaszabályozás
- E 9. Szerzői jogi szabályok
- E 10. Vevőkészülékek forgalmazásának feltételrendszere
- E 11. Szabványosítás
- E 12. Törvény a digitális átállásról
- E 13. A Műsorszolgáltatási Alap hálózatfejlesztési támogatásai
- E 14. Digitális set-top box támogatások
- E 15. Innovatív alkalmazás- és technológiafejlesztés a digitális műsorterjesztés területén

177. A javasolt eszközök feltételezett hatásmechanizmusainak a számbavétele azt mutatja, hogy az intézkedések az alábbi specifikus célokhoz járulnak hozzá a legtöbb módon:

- a digitális televíziós penetráció növekedése
- az analóg földfelszíni szolgáltatás lekapcsolása
- az interaktív DTV szolgáltatások terjedésének elősegítése

178. Ez egyben a stratégiai fellépés súlypontjait is mutatja, és orientációval szolgál az egyes eszközök alkalmazását meghatározó akciótervek kidolgozásához.

4. táblázat A stratégia cél- és eszközzrendszerének összefüggése

Beavatkozási területek	Prioritások	Specifikus célok	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8	E9	E10	E11	E12	E13	E14	E15		
			Műsorszolgáltatás	Médiapluralizmus	Az analóg műsorszórás lekapcsolása senki számára ne jelentse a jelenleg ingyenesen nézhető népszerű csatornák (m1, RTL, tv2) elvesztését (Digitális Alapsomag)	X	X	X					X		X		X		
A sokcsatornás (10+) televíziós szolgáltatás elérhetősége és igénybevétele dinamikusan növekedjen a digitalizáció hatására	X	X			X	X		X	X				X						
A közszolgálati rádió kapjon sugárzási lehetőséget a DVB-T multiplexen és önálló DAB multiplex lehetőséget						X	X		X										
Digitális tartalom- és szolgáltatás fejlesztés	Meglévő audiovizuális tartalmak digitalizálásának elősegítése	X				X	X					X							
	Interaktív DTV szolgáltatások fejlesztése	X		X		X		X	X	X	X		X	X					X
Műsorterjesztés	Fenntartható és hatékony verseny	A digitális műsorterjesztési szolgáltatást igénybe vevő háztartások részaránya érje el az EU15-be tartozó benchmark országok szintjét: Portugália, Írország, Norvégia, Finnország, Németország, Dánia, Svédország	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	Hatékony korlátos erőforrás gazdálkodás	Kiegyensúlyozott átmenetet és kedvező távlatos üzleti lehetőségeket biztosító frekvenciák	X					X							X				
		Hatékony tömörítési eljárások elterjedésének elősegítése				X		X						X				X	
		Az analóg földfelszíni szolgáltatás fokozatos (szigetszerű lekapcsolása) 2012-ig a jelenleg analóg műsorszórásra használt frekvenciák felszabadítása céljából	X	X	X			X	X	X			X		X	X			X
Végfelhasználók	Fogyasztói tájékoztatás	A háztartások felkészítése az analóg földfelszíni szolgáltatás lekapcsolására és a vételi mód váltás lehetőségeinek, előnyeinek és költségeinek hatékony kommunikációja	X	X						X									
	Hátrányos helyzetű csoportok hozzáférése	A Digitális Alapsomaghoz való hozzáférést biztosító támogatott végfelhasználói eszköz mindazoknak, akik erre rászorulnak	X	X														X	

V. Intézményrendszer és monitoring

A digitális átállás szervezetrendszere

A digitális átállás irányításával és koordinációjával összefüggő feladatok

179. A hazai digitális átállás sikeréhez elengedhetetlen, hogy e folyamat megfelelő irányítás és koordináció mellett menjen végbe. A koordinációs feladatok lényegében három viszonyrendszerben jelentkeznek:

- Szükséges, hogy a digitális átállás során az állami intézmények mind a tevékenységükben, mind pedig kommunikációjuk során egységes szempontokat kövessenek, a piaci szereplők és a fogyasztók felé ugyanazokat az üzeneteket küldjék, „egy hangon szólaljanak meg”. Ilyen belső egyeztetés hiányában a piactól sem követelhető meg a digitális átállással összefüggő összehangolt magatartás. A koordináció jelentős része ennek megfelelően az államigazgatási intézmények álláspontjainak harmonizálása.
- Az államnak a digitális átállás érdekében a piaci szereplőkkel is messzemenően együtt kell működnie. Az átállással összefüggő koordinációnak tehát a piaci szereplőkre is ki kell terjednie.
- A koordinációs feladatok harmadik hangsúlyos eleme a lakosság tájékoztatása, amelyről bővebben a közpolitikai eszközök között már szóltunk

A digitális átállást irányító szervezettel összefüggő követelmények

A digitális átállást irányító és koordináló intézménnyel szemben alapvetően a következő elvárások fogalmazhatók meg:

- Egyértelmű dedikáció
- Világos mandátum
- Koordinációs kapacitás
- Tervezési, programozási gyakorlat
- A stratégiai terület alapos ismerete

180. Az intézményrendszernek képesnek kell lennie arra, hogy a digitális átállást kiemelt kormányzati, gazdasági és társadalmi prioritássá tegye.

181. A digitális átállást irányító intézménynek egyértelmű, a legfelsőbb döntéshozói köröktől (Országgyűlés, Kormány) származó, megkérdőjelezhetetlen mandátummal kell rendelkeznie a stratégia végrehajtására és folyamatos értékelésére, amely adott esetben a stratégia kiigazítására is kiterjed.

182. A létrehozandó intézménynek képesnek kell lennie arra, hogy hatékonyan összehangolja

- a fejlesztéspolitika megvalósításában érintett állami szereplők, illetve
- a stratégiaalkotók, gazdasági szereplők, régiók, a vállalati és a civil szféra tevékenységét.

183. Az intézményrendszernek képesnek kell lennie a kitűzött célok megalapozott tervezésére, programozására, megvalósítására és az eredmények ellenőrzésére, visszacsatolására. Emellett rendelkeznie kell azokkal az adottságokkal is, amelyek lehetővé teszik, hogy hatékonyan érvényesítse a digitális átállás szempontjait az ugyanazon (hazai vagy nemzetközi) forrásokért versengő egyéb szereplőkkel, területekkel szemben.

184. A digitális átállás koordinációjáért felelős szervezetnek a területtel és az érintett gazdasági, társadalmi szereplők problémáival, igényeivel kapcsolatos naprakész és releváns információk széles körével kell rendelkeznie.
185. A fenti tulajdonságokkal és kompetenciákkal rendelkező intézmény alapvetően három szerepkörben jelenik meg:
- Az állami szervezetrendszeren belül megjeleníti a digitális átállással összefüggő szempontokat, koordinálja a Digitális Átállás Stratégiájának végrehajtásában feladatokat ellátó szervek tevékenységét.
 - Kapcsolatot tart a piaci szereplőkkel. Megjeleníti számukra a digitális átállás érdekében történő állami beavatkozás irányait, és folyamatosan vizsgálja a digitális műsorterjesztő hálózatok és az ezeken nyújtott szolgáltatások hazai helyzetét, feltárja és értékeli a szolgáltatók szempontjait.
 - Gondoskodik a fogyasztók tájékoztatásáról, a digitális műsorterjesztés igénybevételét ösztönző kommunikációról.
186. A digitális átállásért felelős intézmény mindhárom fenti szerepkörét érintő feladata továbbá, hogy gondoskodik az átállási stratégia folyamatos „karbantartásáról”, aktualizálásáról, monitoringjáról és meghatározott időszakonként nyilvánosan értékeli a stratégia végrehajtását.

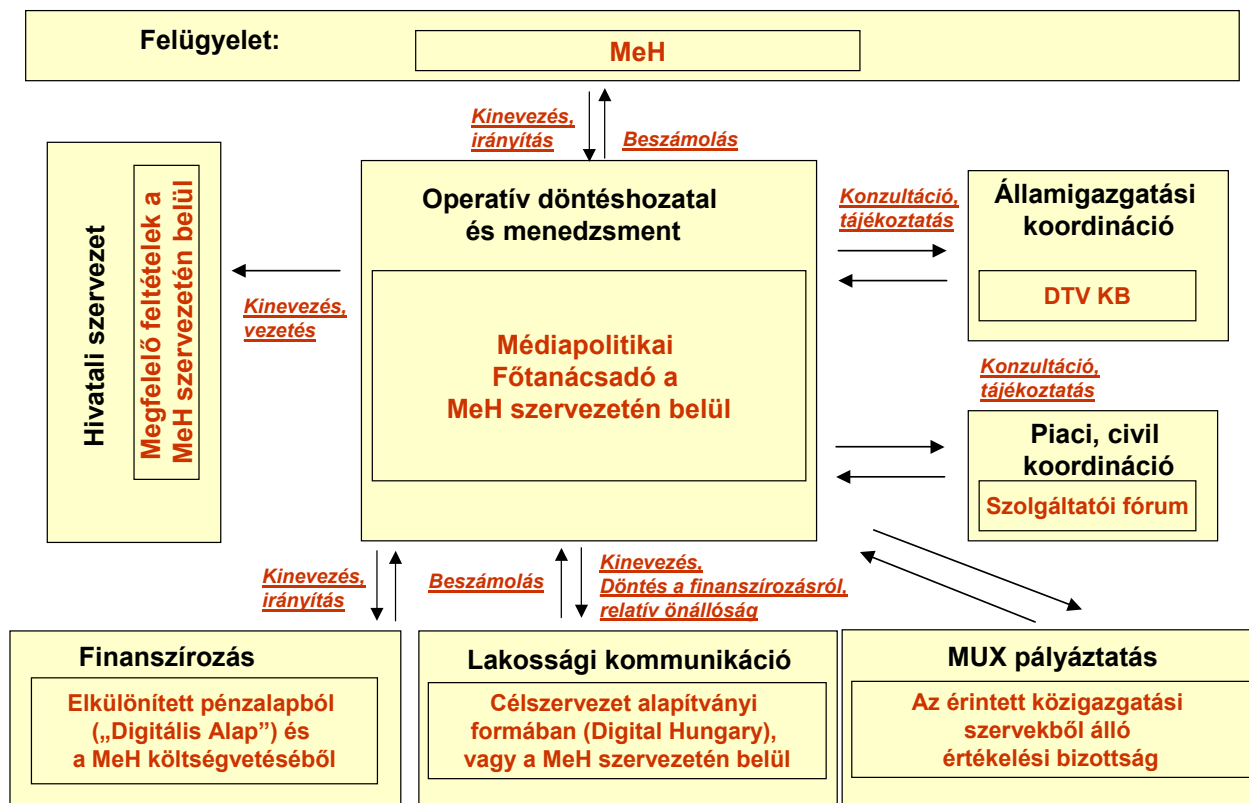
Javaslat a szervezetrendszerre

187. A digitális átállást irányító intézmény szervezetének, jogállásának és egyéb jellemzőinek meghatározásához az alábbi kérdések megválaszolása szükséges:
- ki látja el a létrejövő intézmény felügyeletét?
 - milyen formában történjen a döntéshozatal és a menedzsment?
 - milyen szervezeti megoldás legyen a munkaszervezetre, hivatalra?
 - hol legyen az államigazgatási és piaci koordináció helye az intézményrendszeren belül?
 - milyen szervezeti feltételrendszert kíván az átalakulás finanszírozása?
 - milyen szervezeti feltételrendszert kíván a lakossági tájékoztatás és kommunikáció?
 - milyen legyen az intézményi beágyazottsága a földfelszíni digitális hálózatok (multiplexek) pályáztatásának?
188. A fenti kérdések mérlegelésén alapuló intézményi javaslat a jelenlegi szervezeti adottságokból kiindulva az alábbi:
- Az intézményrendszer felügyeletét a Miniszterelnöki Hivatalhoz célszerű rendelni. A közvetlen kormányzati, vagy országgyűlési alárendeltség komolyabb mandátumot jelentene, de egyúttal rugalmatlanabbá tenné a működést, a szakminisztériumi szintre történő utalás viszont erőteljesen beszűkítené az érdemi koordináció lehetőségeit.
 - Az operatív döntéshozatal és menedzsment a MeH szervezetén belül továbbra is a Médiapolitikai Főtanácsadó funkciójához kapcsolódna, a megfelelő szervezeti és pénzügyi kapacitások hozzárendelése mellett.
 - Az államigazgatási koordináció szerepét a jövőben is a 2007 elején újjáalakult DTV KB, valamint az ehhez kapcsolódó – jelenleg előkészületi szakaszban lévő – Szolgáltatói Fórum töltené be.
 - A finanszírozás átláthatóságának biztosítása érdekében a stratégia megfontolandónak tartja – osztrák mintára – egy elkülönített pénzalap létrehozását (Digitális Alap).
 - A lakossági tájékoztatás és kommunikáció, valamint a későbbiekben a set top box támogatások államigazgatási koordinációja vagy – angol mintára - elkülönült

célszervezetben (Digital Hungary Task Force), vagy a MeH szervezetén belül történhetne.

- A multiplex pályáztatás tekintetében a szervezetfejlesztési javaslat az érintett közigazgatási szervekből álló értékelési bizottság felállítását tartja indokoltnak, amelynek döntését a Nemzeti Hírközlési Hatóság foglalja a megfelelő közigazgatási határozatokba, illetve köti meg döntés alapján a szükséges szerződéseket..

10. ábra A digitális átállás javasolt szervezetrendszerének fő ismérvei

Monitoring

189. A Digitális Átállás Stratégiájának értékelése a végrehajtás során csak akkor lehetséges teljes körben, ha megfelelő adatsorokon nyomon követhetők a műsorterjesztési rendszer változásai. Ezekkel az adatokkal összefüggésben követelmény, hogy évek elteltével is összehasonlíthatóak legyenek, mivel a folyamatok megfelelő értékelésének lehetőségét csak ez biztosítja.

190. Erre figyelemmel a stratégia végrehajtásának időszakára – a vonatkozó nemzetközi tapasztalatok figyelembevételével és a célrendszerrel bemutatott indikátorok alapján - ki kell dolgozni azt a szempontrendszert, amelynek mentén a stratégia monitoringja és hatásának értékelése a jövőben történhet. A digitális átállás folyamatának hazai nyomonkövetése céljából

- egyrészt a fő indikátorok havi rendszerességgel, történő számbavétele,
- másrészt a piaci folyamatok legalább évente történő átfogó, egységes rendszerbe illeszkedő rendszeres jelentés keretében történő felmérése és értékelése szükséges, (Digital Report Hungary), amely a piaci folyamatok és az állami szerepvállalás hatásainak értékelésére egyaránt alkalmas kell legyen.

VI. Pénzügyi tervezés

191. A digitális átállás bizonyos területeken megtakarításokat hozhat, ugyanakkor a Digitális Átállás Stratégiájában javasolt eszközöknek jelentős kiadási vonzatai is vannak. Tekintettel arra, hogy a megtakarítások és kiadások alakulása tekintetében nem érkezett konkrét módosítási javaslat a konzultáció során, a stratégiai vitaanyagban szereplő pénzügyi számítások jelentősen nem módosultak, továbbra is megfelelő kiindulópontot jelentenek a közigazgatási egyeztetéshez és a részletesebb modellszámításokhoz.

Digitális műsorszórás közvetlen megtakarításai

192. A földfelszíni digitális átállás során keletkező közvetlen megtakarítások becslésénél az alábbi feltételezésekkel élünk:

- Az m1 analóg műsorszórásának éves költsége a vizsgált időszak második felében 5 milliárd forint körül fog alakulni.
- Az m1 analóg műsorszórásának lekapcsolására a lehető leghamarabb, már 2009-ben sor kerülhet.
- Az 1. multiplex lakossági ellátottsága 2009-re lehetővé teszi az m2 analóg műholdas műsorszórásának leállítását. (Ez a megtakarítás abban az esetben érhető el, ha a multiplex szolgáltató akár saját döntése alapján, piaci alapon, akár – hatósági döntés alapján – az 1. multiplexen helyet biztosít az m2 csatornának.)
- Egy közszolgálati adó digitális sugárzásának költsége ötöde az analóg sugárzási költségeknek.

5. A földfelszíni digitális átállás során keletkező közvetlen megtakarítások, 2008-2012 (millió forint)¹⁷

	2008	2009	2010	2011	2012	összesen
m1 analóg műsorszórás lekapcsolása	0	0	5000	5000	5000	15000
m2 analóg műholdas műsorszórás lekapcsolása	0	1341	1341	1341	1341	5364
m1 és m2 digitális műsorszórás költsége	-2200	-2200	-2200	-2200	2200	-11000
Összesen	-2200	-859	4141	4141	4141	9364

Forrás: (A)DÁS konzultációs vitaanyag

193. A fenti számítások azt mutatják, hogy a sugárzási költségek tekintetében a 2012-ig terjedő időszakban mintegy 9-10 milliárd forint megtakarítás realizálható, ha az m2 és m1 sugárzása relatíve korán (2009/2010-ben) a digitális földfelszíni hálózatra kerül át.

¹⁷ Egyéb egyszeri vagy éves bevételként jelentkezhet még a frekvenciahasználati jog értékesítése, amelynek még nagyságrendjére sem érdemes becslést adni a pontos pályázati feltételek hiányában. Véleményünk szerint azonban minél közelebb kerül a DVB-T platform pályáztatása a 2012-es céldátumhoz, annál kevesebb bevétel várható, mivel a platformüzemeltető költségei és kockázatai nőnek a sikeres átállással kapcsolatban. Nem kizárható az sem, hogy a frekvenciahasználati jogosultságokat végül nem pénzügyi, hanem tartalmi szempontok alapján, ún. „beauty contest” keretében kell értékesíteni.

Digitális átállással összefüggő közvetlen kiadások

194. A digitális átállás 2007-2012-es időszakára az alábbi fő kiadási tételeket számszerűsítettük:
- a fogyasztók tájékoztatását, a fogyasztói tudatosság növelését célzó intézkedések
 - a közszolgálati digitális átállás finanszírozása
 - a Műsorszolgáltatási Alapból folyósított hálózatfejlesztési támogatások
 - set-top box támogatások, platform és technológia semleges módon, rászorultsági alapon
 - innovatív digitális alkalmazás- és szolgáltatásfejlesztés
 - a digitális átállást irányító intézmény és az államigazgatási koordinációfinanszírozási igénye
195. A fogyasztók tájékoztatása döntően PPP alapú kampányok keretében célszerű. Szolgáltatói becslésekre és nemzetközi tapasztalatokra támaszkodva egy folyamatos médiajelenléteket biztosító, célzott tájékoztató kampány éves költsége 1,5-2 milliárd forint lehet. Egy sikeres PPP alapú program esetén ennek mintegy negyedét jelentheti az állami szerepvállalás. A tájékoztatói funkció a digitális átállás teljes időtartamában indokolt, de természetesen a digitális földfelszíni platform indulását megelőző időszakban alacsonyabb.
196. A közszolgálati műsorszolgáltatók digitális átállási költségeinek fedezését potenciális költségtételként jelenítjük meg. Jelenleg a 2008-tól feltüntetett források összegszerűségénél fontosabb stratégiai üzenet, hogy a konkrét finanszírozási igény csak a NAMS eredményei alapján áttekintett közszolgálati feladatmeghatározás és finanszírozási rendszer alapján lehetséges.
197. A Műsorszolgáltatási Alap támogatásait eddig csak a kábeltelevíziós társaságok használhatták hálózataik digitalizálásához, a jövőben azonban ez a forrás a digitalizáció platformsemleges támogatására lenne fordítható. A Műsorszolgáltatási Alap költségvetését 2006-ra az *Országos Rádió és Televízió Testület 2006. évi költségvetéséről szóló 2005. évi CLII. törvény* 3. sz. melléklete állapítja meg. E szerint az Alap költségvetésének főösszege 31.310.000.000,- Ft. Ebből a műsorterjesztő hálózatok kiépítésének támogatására az idei évben összesen 853.000.000,- Ft áll rendelkezésre. Ez az összeg teljes egészében a digitális átállás céljaira fordítható, és figyelemmel arra, hogy az M-RTL 2012-ig meghosszabbított műsorszolgáltatási jogosultsággal rendelkezik (a bevételi oldalon az e jogosultságon befolyó műsorszolgáltatási díj adja ennek a keretösszegnek az alapját), eddig az időpontig évente ugyanilyen nagyságrendű forrás meglétével lehet számolni.
198. Az alábbi táblázat egy lehetséges set-top box támogatási forgatókönyvet rajzol fel. Az előzetes eredmények szerint a rászorultsági alapon és platform-semleges módon nyújtott set-top box támogatások nagyságrendileg összesen 3,5-4 milliárd forintot tennének ki a 2008-2012 közötti időszakban.

6. Egy lehetséges set-top box támogatási forgatókönyv¹⁸

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
set-top box árak várható alakulása (e Ft)	17100	15390	13851	12465,9	11219,31	10097,4
organikus pálya						
analóg földi vétel (ezer háztartás)	1010	800	680	622	530	410
digitális földi vétel (ezer háztartás)	25	156	241	266	324	410
földi vétel összesen (ezer háztartás)	1035	956	921	888	854	820
kívánatos pálya						
analóg földi vétel (ezer háztartás)	1008	756	386	178	81	0
digitális földi vétel (ezer háztartás)	27	200	535	710	773	820
földi vétel összesen (ezer háztartás)	1035	956	921	888	854	820
digitális földi vételre vált (ezer háztartás)	27	173	335	175	63	47
más platformra vált (ezer háztartás)	182	79	35	33	34	34
set-top box támogatást vesz igénybe (ezer háztartás)	0	0	88	48	20	16
támogatás igény (millió forint)	0	0	2017	1022	399	300

Forrás: (A)DÁS konzultációs vitaanyag

199. Az innovatív digitális alkalmazás- és szolgáltatás-fejlesztésében a GVOP 3-as prioritás tapasztalatai alapján azzal számolunk, hogy az ilyen célra folyósított támogatások összértéke éves szinten nem haladja meg az 500 millió forintot és az ehhez tartozó nemzeti hozzájárulás mértéke - hasonlóan az NFT I. időszakához - 28 százalékos szint körül alakul. Ez éves szinten

¹⁸ A számításoknál az alábbi feltételezésekkel éltünk:

1. Kiindulópontként a célérték alapú jövőképnél meghatározott organikus fejlődési pályát használtuk. Az analóg és földfelszíni vétellel rendelkező háztartásokra vonatkozó becslés innen származik a táblázat első három sorában.

2. Ezt követően meghatároztunk egy kívánatos fejlődési pályát, amely az m1 2009. évi lekapcsolásával 2012-re lehetővé teszi az analóg sugárzás teljes leállítását.

3. Ez alapján évente megbecsültük azoknak a háztartásoknak a várható számát, amelyek

- analóg földfelszíni vételről digitálisra váltanak,
- illetve az – organikus fejlődési pálya alapján feltüntetettük azoknak a számát, akik valamilyen okból elhagyják a földfelszíni platformot.

Lényegében ez a két csoport jelenti a támogatással potenciálisan érintettek legszélesebb körét.

4. A konkrét támogatási igény kiszámításához további feltételezések voltak:

- set-top box támogatásra először 2009-ben nyílik lehetőség
- a set-top boxok ára folyamatosan évi 10 százalékkal csökken
- az analóg földfelszíni platformot elhagyó, illetve a digitális földfelszíni vételre váltó háztartások 25 százaléka fog rászorultsági alapon set-top box támogatást igényelni.
- a földfelszíni platformot elhagyók fele fog más digitális platformra váltani, a többiek analóg KTV szolgáltatásra fizetnek elő
- a set-top box támogatásra jogosultak mintegy fele vesz igénybe telepítési segítséget a digitális vételre való átálláshoz, ennek költségét háztartásonként 20 ezer forintba becsültük.

140 millió forint körüli olyan költségvetési kiadást jelent, amely hozzájárul a Digitális Átállás Stratégia céljainak megvalósulásához.

200. A digitális átállás koordinációja és a monitoring rendszer éves működési költségeit, a konkretizált szervezetfejlesztési elképzelések és a konzultációs észrevételek alapján éves szinten 150-200 millió forintra csökkentettük.

201. A fentiek alapján a stratégia indikatív pénzügyi táblája azt mutatja, hogy a digitális átállással kapcsolatos állami szerepvállalás mintegy évi 3-5 milliárd forintos többletforrást igényel a 2012-ig terjedő időszakban. Ebből a legnagyobb egyedi tételt a közszolgálati digitális átállás célzott támogatása jelenti.

7. Indikatív pénzügyi tábla¹⁹

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
fogyasztók tájékoztatását, a fogyasztói tudatosság növelését célzó intézkedések	200	375	500	500	500	375
a közszolgálati digitális átállás finanszírozása	0	2000	2000	2000	2000	2000
set-top box támogatások,	0	0	2017	1022	399	300
innovatív digitális alkalmazás és szolgáltatásfejlesztés, nemzeti önrésze	140	140	140	140	140	140
A digitális átállás koordinációja és monitoring rendszer	150	200	200	200	200	200
Összesen	490	2715	4857	3862	3239	3015

Forrás: (A)DÁS konzultációs vitaanyag

¹⁹ A táblázat nem tartalmazza a Műsorszolgáltatási Alapból folyósított hálózatfejlesztési támogatások évi 800 millió forint körüli összegét, mivel ez a kiadás a digitális átállástól függetlenül is fennáll, így nem tekintettük a stratégiai célok megvalósításához szükséges „többletforrásnak”.